Maros megye legolvasottabb napilapja!

NÉPÚJSÁG

2026. szeptember 25., péntek
LXXVIII. évfolyam
216. (22376.) sz.
Ára: 5[00] lej
(előfizetőknek 3[00] lej)

KÖZÉLETI NAPILAP

A Well Ingatlanügynökség szerint

Csökkent az ingatlan-adásvételek száma

Zajlanak az építkezések, de a lakások nem kelendőek

Fotó: Nagy Tibor

Az erdélyi ingatlanpiacra idén óvatosabb vásárlói magatartás, csökkenő tranzakciószámok és stabilan magas árak a jellemzők, különösen a nagyobb városokban. Maros megyében jelentősen visszaesett az adásvételek száma az előző év azonos időszakához képest. A Well Ingatlanügynökség vezetőjével, *Szabó Lehellel* és *Barát Noémi* menedzserasszisztenssel az ingatlanárakról, a hosszú és rövid távú bérbeadások alakulásáról beszélgettünk.

Szer Pálosy Piroska

A csíkszeredai székhelyű ingatlanügynökség Erdély 21 városában 9 ügynökséggel fedi le az erdélyi régió egy szeletét, többek között Brassó, Borszék, Szováta, Gyergyószentmiklós, Kovászna, Sepsiszentgyörgy, Segesvár, Medgyes övezetében, de a Gyimesek régiójában is tevékenykednek.

A lakásárak és adásvételek terén Marosvásárhelyen arányaiban a Hargita megyei városok közül Gyergyószentmiklóshoz vagy Csíkszeredához

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje

idejében megújítani előfizetését!
Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, **olcsóbban,** mint ha megvásárolná!

44 rövidfilm az idei Alter-Native nemzetközi verseny-programjában

Az előválogatás során 1003 filmet nézett meg az előzsűri, amely 44 alkotást választott be az Alter-Native nemzetközi rövidfilmfesztivál nemzetközi versenyprogramjába.

4.

Egykori pedagógusok régi emlékei

Judit néni szívesen emlékszik vissza a képzős évekre, a munkában eltöltött négy évtizedre még inkább. Hol tanítónőként, hol óvónőként dolgozott Marosvásárhelyen és környékén.

17.

AKTUÁLIS

Időzített csontváz a szekrényből

Benedek István

Ismét az egykori elnökjelölt folyik a csapból is a médiában annak kapcsán, hogy újabb zűrös ügyére derült fény. Állítólag egy hitelre áhítozó üzletembertől csalt ki más bűntársakkal közösen több mint egymillió eurót, egy hatmillió eurós hitel megszerzésével kecsegtetve a vállalkozót. A bizniszmennek az eredeti milliója is elúszott, állítólag épp a hazamentő messiás kampányára, így aztán feljelentést tett. Most indult el a bűnvádi eljárás.

Élénk fantáziával rendelkező emberek fejébe könnyen szöget üthet itt néhány dolog. Ebben az ügyben a feljelentés 2024 januárjában született. Hónapokkal a hírhedtté vált

(Folytatás a 3. oldalon)

naptár

SZEPTEMBER

25 PÉNTEK

7:12 18:34
19:15 6:47
A nappal hossza: **12** óra **3** perc

Ma **KENDE** és **EUFROZINA**, holnap **JUSZTINA** napja

Az év **268.** napja, hátravan **97** nap

Isten éltesse!

JUSZTINA: a latin Justinus (magyarul Jusztin, jelentése: igazságos, igaz ember) női párja.

IDŐJÁRÁS

Változékony

Hőmérséklet:
max.: .... **19 °C**
min.: ..... **8 °C**

VALUTAÁRFOLYAM
BNR: **2026. szeptember 24.**

1 €	**5,2770 lej**
1 $	**4,6395 lej**
100 Ft	**1,4395 lej**
1 g arany	**634,6613 lej**

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 65-ös iroda, naponta 10–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai

Joker	42, 45, 3, 31, 22 + 11	NOROC PLUS: 8 0 9 3 8 5
Loto 5/40	39, 14, 1, 13, 21, 12	SUPER NOROC: 2 2 8 1 1 2
Loto 6/49	8, 17, 19, 4, 30, 28	NOROC: 1 2 1 1 0 9 8

Rendőrségi hírek

Gyermekpornográfia miatt vizsgálódnak

A marosvásárhelyi szervezett bűnözés elleni brigád rendőrei a Szervezett Bűnözés és Terrorizmus Elleni Igazgatóság marosvásárhelyi területi szolgálatának ügyészeivel együttműködve feltárták négy személy bűncselekményhez kapcsolódó tevékenységét, akiket gyermekpornográfia bűncselekményének elkövetésével gyanúsítanak.

Szeptember 23-án három házkutatási parancsot tartottak Bukarestben, Kolozsváron és Suceava megyében. 2025 márciusa és 2026 márciusa között négy személy – akik közül az egyik egy másik ügyben letartóztatásban volt – online üzenetküldő szolgáltatások és közösségi oldalak segítségével 4 és 16 év közötti kiskorúakat szexuális helyzetekben ábrázoló videókat szerzett meg, birtokolt és terjesztett. A kihallgatások a Szervezett Bűnözés és Terrorizmus Elleni Igazgatóság marosvásárhelyi területi szolgálatának székhelyén zajlanak. Az akciókat a csendőrség különleges beavatkozási brigádjának, a kolozsvári mobil csendőrcsoportnak, valamint a suceava megyei csendőrség munkatársainak támogatásával hajtották végre.

Illusztráció Fotó: megyei rendőrség

Online csaló előzetesben

Szeptember 22-én a Maros megyei bűnügyi nyomozószolgálat rendőrei a Marosvásárhelyi Bírósági Ügyészség felügyelete alatt házkutatást tartottak a Galac megyei Cosmeşti községben egy olyan büntetőügyben, amelyben csalás, pénzügyi műveletek csalárd módon történő végrehajtása, valamint informatikai hamisítás bűncselekményeinek elkövetése miatt folytatnak kivizsgálást. A gyanúsított Galac megyei 26 éves férfi egy közösségi oldalon egy olyan oldalt hozott létre, amelyen keresztül egy hitelintézet képviselőjeként mutatkozott be, online hitelek nyújtásának vagy refinanszírozásának ürügyén. Július 13–16. és augusztus 18–19. között az illető megtévesztett két Maros megyei személyt, akiktől személyes és banki adatokat szerzett meg, majd ezeket jogtalanul felhasználta arra, hogy nem banki pénzügyi intézményeken keresztül hiteleket vegyen fel, valamint pénzügyi műveleteket hajtson végre. A két sértett személyes adatait felhasználva a férfi állítólag három hitelt vett fel online, összesen 12.300 lej értékben. Ugyanakkor az egyik sértett esetében jogosulatlanul felhasználta a bankkártya-adatait, és 7.800 lej értékben csalárd pénzügyi műveleteket hajtott végre.

űA bűncselekményből származó kár körülbelül 20.100 lej. A házkutatás során a rendőrök a nyomozás folytatása érdekében SIM-kártyákat és egy mobilkészüléket találtak és foglaltak le, amelyeket a vizsgált cselekmények elkövetéséhez használt a gyanúsított.

Az összegyűjtött bizonyítékok alapján a férfit 24 órára őrizetbe vették, szeptember 23-án pedig 60 napos bírósági felügyeletet rendeltek el. A kivizsgálást a Marosvásárhelyi Bírósági Ügyészség felügyelete mellett folytatják a teljes bűncselekmény-sorozat dokumentálása érdekében – tájékoztatott a Maros Megyei Rendőr-felügyelőség sajtóosztálya. *(pálosy)*

Nemzetek Ligája-mérkőzések a televízióban

Szeptember 25., péntek:
* 19.00 óra, DigiSport 2, Prima Sort 2: Grúzia – Észak-Írország
* 19.00 óra, DigiSport 3, Prima Sport 3: Örményország – Lettország
* 21.45 óra, M4 Sport, DigiSport 3, Prima Sport 3: **MAGYARORSZÁG** – Ukrajna
* 21.45 óra, Antena 1: Svédország – **ROMÁNIA**
* 21.45 óra, DigiSport 1, Prima Sport 1: Törökország – Franciaország
* 21.45 óra, DigiSport 2, Prima Sport 2: Olaszország – Belgium
* 21.45 óra, DigiSport 4, Prima Sport 4: Lengyelország – Bosznia-Hercegovina

Szeptember 26., szombat:
* 16.00 óra, DigiSport 4, Prima Sport 1: Szlovénia – Skócia
* 19.00 óra, DigiSport 2, Prima Sport 1: Bulgária – Luxemburg
* 19.00 óra, DigiSport 3, Prima Sport 2: Izland – Észtország
* 19.00 óra, DigiSport 4: Feröer szigetek – Kazahsztán
* 19.00 óra, Prima Sport 4: San Marino – Finnország
* 21.45 óra, DigiSport 1, Prima Sport 1: Anglia – Spanyolország
* 21.45 óra, DigiSport 2, Prima Sport 2: Csehország – Horvátország
* 21.45 óra, DigiSport 3, Prima Sport 4: Észak-Macedónia – Svájc
* 21.45 óra, DigiSport 4, Prima Sport 3: Szlovákia – Moldova

Szeptember 27., vasárnap:
* 16.00 óra, DigiSport 4, Prima Sport 1: Litvánia – Azerbajdzsán
* 19.00 óra, DigiSport 1, Prima Sport 1: Szerbia – Hollandia
* 19.00 óra, DigiSport 2, Prima Sport 2: Dánia – Wales
* 19.00 óra, DigiSport 3, Prima Sport 3: Ausztria – Koszovó
* 19.00 óra, DigiSport 4, Prima Sport 4: Gibraltár – Andorra
* 21.45 óra, DigiSport 1, Prima Sport 1: Norvégia – Portugália
* 21.45 óra, DigiSport 2, Prima Sport 2: Németország – Görögország
* 21.45 óra, DigiSport 3, Prima Sport 3: Izrael – Írország

MEGYEI HÍREK

Rendőrökkel ellenőrzik a szelektív hulladékgyűjtést

A Sylevy Cleaning hulladékgazdálkodási vállalat munkatársai a helyi rendőrök kíséretében ellenőrzik a hulladékgyűjtési ütemterv betartását és a hulladék megfelelő szétválogatását. Kiemelten ellenőrzik a gyűjtési napokon, illetve a meghatározott időszakon kívül kihelyezett, valamint a nem megfelelően szétválogatott hulladékot. A cél a tiszta, környezetbarát városért és a fenntartható fejlődésért az ADI Ecolect és a helyi hatóságok által meghatározott szelektív hulladékgyűjtési szabályzat betartása. A kampány célja a lakosság figyelmeztetése és felelősségtudatának erősítése, a hulladékgyűjtési szabályok betartása, a tisztább és rendezettebb környezet fenntartása.

Hálaadás Marosszentgyörgyön

A marosszentgyörgyi római katolikus plébánia szeptember 27-én a 10 órakor kezdődő szentmise keretében harmadik újraalapításának 90. évfordulóját ünnepli. Ez alkalommal felhangzik a Te Deum (Téged Isten, dicsérünk) hálaadó ének. A jeles napra elkészült Imets Lászlónak a rózsafüzér titkaihoz – 20 kép – készült festményeiből az állandó kiállítás a sekrestyében (amelyet csak itt lehet megtekinteni); a XVIII. századi kazetták alapján készült hat kazetta a templomban, amelyet Hegedüs Ignác készített; a XIII. századtól Marosszentgyörgyön tevékenykedő plébánosok és ferences szerzetes atyák névsorát (79) megjelenítő gránit emléktábla Szabó Xénia és dr. Ferenczi Sándor adatai szerint Izsák Lajos munkája; a torony három emeletén az egyházközségi régi felszerelésekből összeállított toronymúzeum – Barabás Kisanna, Kacsó Gerő és Palkó Tibor munkája; a XIX. századból származó kapu és a régi síremlékek felállítása a temetőben, a ravatalozó mögött – Kacsó Gerő munkája.

Október 15-ig nyújthatók be a lakásigénylések

A Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatalban október 15-ig lehet benyújtani a lakásigényléseket ANL-lakásokra fiatalok számára, szociális lakásokra, valamint állami tulajdonú, bérbe adható lakásokra. Aki korábban már nyújtott be kérelmet, ne felejtse el frissíteni a szükséges dokumentumokat annak érdekében, hogy bekerülhessen a 2027-es listákra. A kérelem és a szükséges iratok a polgármesteri hivatalnál személyesen is leadhatók, illetve elektronikusan is benyújthatók. Minden részlet megtalálható a https://shorturl.at/ra1UI linken, vagy bővebb felvilágosítás a 0265/268-330-as telefonszám 137-es mellékén kérhető – tájékoztatnak a marosvásárhelyi önkormányzat honlapján.

Hírszerkesztő: Szer Pálosy Piroska

RENDEZVÉNYEK

Hagyományos szüreti bál

Szeptember 27-én, vasárnap 14 órától a Dacia Darina vendéglőben szüreti bált tart a marosvásárhelyi hagyományőrző csoport. Énekel Ábrám Tibor nótaénekes. Minden érdeklődőt, szórakozni vágyót szívesen látnak. Érdeklődni a rendezvényről és bővebb felvilágosítást a 0744-118-436-as telefonszámon lehet kapni.

Ünnepélyes idényzárás a Víkendtelepen

A marosvásárhelyi Víkendtelep egy különleges, zenével, tánccal és jó hangulattal teli rendezvénnyel zárja a nyári szezont. Szeptember 26-án, szombaton 18 órától kerül sor a rendezvényre, amelynek programjában táncbemutatók és élőzenei produkciók is helyet kapnak. 19.30-tól a ManGoRise lép színpadra, majd 21 órától Nicole Cherry koncertje következik.

Az állatok világnapját ünneplik az állatkertben

A marosvásárhelyi állatkert a Milvus csoporttal partnerségben október 4-én, jövő vasárnap az állatok világnapján látványetetésekkel és ismeretterjesztő előadással várja a látogatókat. Az ünnepi programok sora a Zöld Házban kezdődik, ahol a Milvus csoport szakemberei izgalmas előadás keretében mutatják be a felkészülést a téli időszakra. Ezt követően a látogatók végigkísérhetik a nap kiemelt látványetetéseit: 12 órától a fehér gólyák, 12.30-tól a szarvasok, 13 órától az ázsiai elefántok, végül 13.30-tól a Bennett-kenguruk és emuk etetését láthatják az érdeklődők.

NÉPÚJSÁG
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ: Karácsonyi Zsigmond
FŐSZERKESZTŐ-HELYETTES: Benedek István
LAPSZERKESZTŐ: Vajda György

MUNKATÁRSAK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Gligor Róbert László, Kaáli Nagy Botond, Mezey Sarolta, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Sófalvi Szidónia, Szeredai Vivien, Szer Pálosy Piroska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Mátyus Beáta. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília. • Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujsag.ro
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujsag.ro **E-mail:** nepujsag@e-nepujsag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000083
ISSN 1220–3475 (print);
ISSN 1584–3238 (online)

Újabb drón csapódott be román területen

Újabb, Ukrajna felől érkező drón csapódott be román területen, Suceava megyében. Személyi sérülés nem történt – közölte csütörtökön a védelmi minisztérium.

A katasztrófavédelem 6 óra 26 perckor a mobiltelefonokra küldött RO-Alert-üzenetben figyelmeztette Botoşani és Suceava megye lakosságát a légtérből lezuhanó tárgyak becsapódásának veszélyére.

A katonai parancsnokság a térségbe küldte a román légierő két F–16-os harci repülőgépét a borceai légitámaszpontról. A MAPN szerint 7 óra 21 perckor egy IAR-330 SOCAT helikopter is a helyszínre indult a bákói katonai repülőtérről. Négy bukovinai településen elrendelték az iskolák ideiglenes bezárását.

Az ország területére Botoşani megyében behatoló drón mintegy négy percig repült a román légtérben, majd a Suceava megyei Szolka (Solca) város közelében zuhant le. A rendőrség lezárta a helyszínt, ahol egy kis méretű drónt találtak. A becsapódás helyén nem keletkezett tűz.

Az éjszaka folyamán a román radarok a Duna-delta térségében is drónokat észleltek az országhatár közelében, a Tulcea megyei Chilia Veche településtől északra, emiatt a térségbe riasztották a spanyol légierő két, romániai járőrszolgálatot teljesítő F–18-as vadászgépét a tengerparti Mihail Kogălniceanu támaszpontról.

Az ukrán gabonaexportban jelentős szerepet játszó folyami kikötők ellen intézett újabb orosz légitámadás miatt a román katasztrófavédelem 4 óra 41 perckor a mobiltelefonokra küldött RO-Alert riasztással figyelmeztette Tulcea megye északi részének lakosságát a légtérből lezuhanó tárgyak becsapódásának veszélyére. A riasztást 5 óra 44 perckor visszavonták. Ebben az esetben nem észleltek légtérsértést.

Radu Miruţă ügyvivő védelmi miniszter a Digi24 hírtelevíziónak elmondta: mozgalmas éjszakája volt a román hadseregnek, amely azonban nincs háborús készültségben: a békeidőben rendelkezésre álló eszközökkel és emberállománnyal kell biztosítania a lakosság védelmét. Az éjszaka folyamán a román légierő 8 vadászgépe szállt fel, amikor az Ukrajna elleni orosz légitámadások Romániát is veszélyeztették – tette hozzá.

A tárcavezető úgy értékelte: diplomáciai tiltakozásra is szükség van, mert nem szabad szó nélkül hagyni, hogy Oroszország megsérti a nemzetközi jogot.

A Digi24 szerint idén eddig 27 légtérsértés történt Romániában, háromszor több, mint tavaly egész évben. *(MTI)*

Erdélyi és partiumi magyar színházaknak ítélt meg támogatást a kormány

Erdélyi és partiumi magyar színházaknak, bábszínházaknak és egyéb kulturális intézményeknek ítélt meg támogatást csütörtöki ülésén a román kormány – tájékoztatta az MTI-t az RMDSZ.

A támogatásról az RMDSZ-es Cseke Attila által vezetett fejlesztési minisztérium javaslatára döntött az ügyvivő Bolojan-kabinet.

A döntés szerint a kormány a személyi jövedelemadóból befolyt összeg két százalékát az önkormányzatok alárendeltségében működő előadó-művészeti intézmények támogatására fordítja. Összesen 75 romániai színház, bábszínház, néptáncegyüttes, opera és filharmónia kap 143 millió lej támogatást – jelentette be Cseke Attila.

A támogatott intézmények között van a Szatmárnémeti Északi Színház és annak Harag György Társulata, a temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színház, a nagyváradi Szigligeti Színház, a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház.

A támogatás főként a székelyföldi kulturális intézményeknek jelent segítséget, melyeket kizárólag a megyei és helyi önkormányzatok tartanak fenn. Hargita megyében támogatást kap a Csíki Játékszín, a székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színház és a gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház.

A fejlesztési minisztérium honlapján közzétett lista szerint a támogatás összege változó. A magyar teátrumok közül a nagyváradi Szigligeti Színház és a szatmárnémeti Északi Színház részesül a legnagyobb, mintegy 3 millió lejes támogatásban.

Az anyagi segítségből a kolozsvári, nagyszebeni, marosvásárhelyi és temesvári bábszínházak, valamint a nagyvárosokban működő filharmonikusok, szimfonikus zenekarok is részesülnek.

A kisebb városok néptáncegyüttesei, táncszínházai szintén jogosultak a bukaresti kormánytámogatásra. Így a nyárádszeredai/szovátai Bekecs Néptáncegyüttes, a kézdivásárhelyi Vigadó Művelődési Ház, a sepsiszentgyörgyi Háromszék Táncszínház, a székelyudvarhelyi Udvarhely Néptáncműhely és a csíkszeredai Hargita Székely Néptáncszínház is kedvezményezettek között van – közölték. *(MTI)*

Zelenszkij: Megállapodás született Patriot rakéták átadásáról Ukrajnának

Megállapodás született egy Patriot légvédelmi rendszerekhez szükséges rakétacsomag Ukrajnának történő átadásáról – közölte csütörtökön Volodimir Zelenszkij ukrán elnök, aki azonban nem pontosította, hogy melyik országgal kötötték meg a megállapodást.

Az államfő erről az Egyesült Államokban élő ukrán közösség képviselőivel és vezetőivel tartott találkozóján beszélt, amelyről a Telegram-csatornáján számolt be.

„Megállapodtunk, nem mondom meg, kivel, egy Patriot rendszerekhez szükséges rakétacsomagról. Ez fontos döntés” – emelte ki.

Szavai szerint az ENSZ platformja lehetőséget biztosított mind Ukrajna, mind más államok képességeinek megerősítésére.

„Biztonsági megállapodást írtunk alá Ausztráliával. Ez Ukrajna harmincadik biztonsági megállapodása. Történelmi jelentőségű, mert ez az első biztonsági megállapodás egy NATO-n és Európai Unión kívüli országgal. Ez is hozzájárulás. Finnországgal aláírtuk a drónmegállapodást. Ez erős eredmény, amely mindkét országot megerősíti” – hangsúlyozta Zelenszkij.

Megjegyezte, hogy az ENSZ Közgyűlésének keretében az ukrán delegáció 20 találkozót tartott különböző országok vezetőivel.

Az elnök emellett kijelentette, hogy az úgynevezett anchorage-i megállapodások, amelyek között szerepelt Oroszország azon követelése, hogy ismerjék el szuverenitását a megszállt ukrán területek felett, „már nem képezik a tárgyalások tárgyát”.

„Véleményem szerint ami Ukrajna semlegességével és az anchorage-i ‘3+2’ megállapodásokkal kapcsolatban történt, ahol arról van szó, hogy elismerjék Oroszország szuverenitását a Krím, valamint Donyeck és Luhanszk megye, továbbá az általa megszállt Herszon és Zaporizzsja megyei területek felett, ennek minden elemétől eltávolodott a tárgyalási folyamat. Ebben pedig szerepet játszott az Amerikai Egyesült Államok” – emelte ki. *(MTI)*

ORSZÁG – VILÁG

A DIICOT zár alá vette Călin Georgescu mogoșoaiai házát

A szervezett bűnözés és terrorizmus elleni ügyészség (DIICOT) ügyészei zár alá vették Călin Georgescu mogoșoaiai házát abban az ügyben, amelyben a korábbi elnökjelöltet csalással gyanúsítják. A DIICOT csütörtöki közleményében nem említi meg Georgescu nevét, csak azt írja, hogy ügyészei biztosítási intézkedésképpen zár alá vettek egy ingatlant az Ilfov megyei Mogoşoaia községben, amely egy 64 éves gyanúsított tulajdonában áll. A gyanúsítottat szervezett bűnözői csoport létrehozásával és folytatólagos, különösen súlyos következményekkel járó csalással gyanúsítják. Ügyészségi források szerint Călin Georgescu a mogoșoaiai villa tulajdonosa. *(Agerpres)*

Jóváhagyták a Brassó–Fogaras autópálya műszaki-gazdasági mutatóit

A kormány csütörtöki ülésén elfogadott határozatával jóváhagyta a Brassó–Fogaras autópálya műszaki-gazdasági mutatóit. Az ügyvivő kabinet közleménye szerint a 9,3 milliárd lej értékű beruházást részben uniós alapokból finanszírozzák a közlekedési operatív program keretében, illetve részben az állami büdzséből. A projekt szerint a 49,75 kilométeres sztráda építési munkálataira 36 hónapot szabnak ki. *(Agerpres)*

Robbanás történt egy gépgyárban

A munkahelyen bekövetkezett robbanásban megsérült és kórházba szállították csütörtökön a Bumbești-Jiu településen található Sadu Gépgyár (Uzina Mecanică Sadu) egyik munkását – közölte a Gorj megyei Területi Munkaügyi Felügyelőség (ITM). A közlemény szerint a robbanás munkavégzés közben, a fegyver- és lőszergyártó üzem udvarán következett be egy ülepítőedény ürítésére szolgáló tömlőnél, és a munkás az egyetlen áldozat. A sérültet a vállalat mentőautójával először a bumbești-jiui városi kórházba szállították, majd onnan átvitték a Târgu Jiu-i megyei sürgősségi kórházba. Az illetékes hatóságok – a munkaügyi felügyelőség és a rendőrség – és a gyár vezetősége vizsgálatot indított az eset pontos körülményeinek és okainak tisztázására. *(Agerpres)*

Nőtt a három hónapos bankközi hitelkamatláb

A szerdán jegyzett évi 5,85 százalékról 5,93 százalékra nőtt csütörtökön a lej alapú hitelek törlesztőrészletét befolyásoló három hónapos bankközi hitelkamatláb (ROBOR) – közölte a Román Nemzeti Bank (BNR). A jelzáloghitelesek esetében alkalmazott hat hónapos bankközi hitelkamatláb 5,94 százalékról 6,01 százalékra, a 12 hónapos ROBOR pedig 5,99 százalékról 6,07 százalékra nőtt. A fogyasztói hitelek irányadó mutatója (IRCC) jelenleg évi 5,56 százalék. A negyedévente közölt referenciamutató a bankközi tranzakciók napi kamatának számtani középarányosa. *(Agerpres)*

Nyilvánosak az állami vállalatvezetők fizetési adatai

A kormány elindítja az állami vállalatok vezetésére vonatkozó információkat összesítő guvernanta.gov.ro online platformot. A kormány sajtóirodájának csütörtöki közleménye szerint az Oana Gheorghiu miniszterelnök-helyettes kezdeményezésére létrehozott portál első alkalommal közöl összesített adatokat 121 állami cégről és vezetőikről. A platformon több mint 1350 dokumentum érhető el az állami vállalatok irányítását szabályozó 2011/109-es sürgősségi kormányrendelet alapján. Ezek között több mint 650 vezetői önéletrajz és több mint 600 megbízási szerződés szerepel. *(Agerpres)*

Időzített csontváz a szekrényből

(Folytatás az 1. oldalról)

elnökválasztás menetének kezdete előtt tehát adódik a laikus kérdés, hogy miért is nem mozdultak hamarabb a törvény buzgó őrei. Ha már különlegesen súlyos következményekkel járó csalás gyanúja forog fenn, gyorsabban is dolgozhattak volna, még szerencse, hogy ez a fajta bűncselekmény csak 8 év alatt évül el. Kettő és fél bőven rám ment, mire elindult az eljárás, és az még tart, hivatalos vádemelés még nincs. De itt simán félre lehet tenni minden összeesküvés-elméletet, mert a jogi eljárások, főleg az országhatárokon túl terjedő ügyekben mindig is lassan mozogtak.

Attól még cifraság bőven van ebben az ügyben. Ugye a botrányba fulladt 2024-es elnökválasztás után sokat lehetett hallani arról, hogy egyes politikusok és titkosszolga barátaik azon ügyködtek, hogy a választás második fordulójába az akkori szocdem pártelnököt és valamilyen mumusnak kikiáltható szélsőséges politikust boronáljanak össze. Hogy aztán a második fordulóban a kisebbik rossz választásának jogán egyként sorakozzon fel a szavazó nép a szoci megmentő mögött a haza boldogulására. Csak a dolgok rosszul sültek el, a kiszemelt szoci jelölt pár ezer szavazattal lemaradt a döntőről, amit már meg sem tartottak, kezdődött elölről az egész játék. Akkor már a mostanában kiemelt hatósági figyelemnek nem biztos, hogy örvendő exjelölt nélkül.

Ebben az összefüggésben egyáltalán nem furcsa, hogy a most zajló eljárásnak van egy igen érdekes szereplője. A médiába kiszivárgott nyomozati anyagok szerint a hitelre áhítozó üzletembert és a későbbi elnökjelöltet összehozó közvetítő a belügyminisztérium titkosszolgálatának egykori tisztje. Már maga az egész üzleti sztori is gyanús, mert egyrészt jobban eleresztett üzleti körökben az a hatmillió euró nem számít egy csillagászati összegnek, pláne olyanok számára, akiknek akad a sufniban elfekvő egymilliócskájuk az ügyintézés fogaskerekeit is megkenegetni. Szóval lehet, hogy a nemzetmentő messiás meglovasította azt a milliót, és jól kampányolt belőle, de nagyon úgy tűnik, hogy kis titkosszolgálati segédlettel őt is lépre csalták. Ha úgy álltak volna össze a dolgok, ez az ügylet széles teret kaphatott volna a médiában, mint jól értesült, névtelen forrásból származó információ a két elnökválasztási forduló között 2024-ben. De ha nem úgy álltak a csillagok, most majd az igazságszolgáltatás lassú gépezete fogja puhára rágni a mumusjelöltet.

Csökkent az ingatlan-adásvételek száma

(Folytatás az 1. oldalról)

hasonló tendencia figyelhető meg, az árcsökkenések vagy növekedések nagyjából hasonlóak. Kolozsvár a legdrágább, ezt követi Brassó, ahol az új és régi lakások négyzetméterenkénti ára meghaladja a 2.300 eurót is.

Maros megyében azonban jelentősen, mintegy 20–30 százalékkal esett vissza az adásvételek száma az előző év azonos időszakához képest.

Amint az ingatlanügynökség munkatársai tapasztalták, az ingatlanárak a tavalyihoz képest nem növekedtek, sőt a végső, kialkudott árak csökkenést mutatnak. Az egykori gyors felvásárlás gyakorlata sem jellemző, nincs akkora vásárlóerő, hogy egy jó áron meghirdetett lakást azonnal felvásároljanak. A tapasztalat szerint a vásárló kivár, idén akár 15–20 %-os árcsökkenéseket is lehet tapasztalni, mivel az eladó kénytelen a meghirdetett árnál alacsonyabb áron értékesíteni, főképp ha számára sürgős a tranzakció, és gyorsabban szeretné eladni az ingatlant. Az elmúlt 5–10 évben a vásárlói igényt meghaladta a kereslet, amint meghirdettek egy ingatlant, röviddel azt követően lecsaptak rá a vásárlók. Jelenleg a hirdetésekre érdemes úgy tekinteni, hogy akinek valóban eladó, az alacsonyabb áron fogja értékesíteni, mint amennyi a hirdetésben szerepel.

– Az új vagy a régi építésű ingatlanokra nagyobb a kereslet?

– Marosvásárhely környékén az új építésű lakások részesülnek előnyben, Csíkszereda környékén azonban a régi építésűek, mivel ott sajnos nem építkeznek a Marosvásárhely környékéhez hasonló ütemben. Egyre több új lakópark épül Vásárhely környékén, de enyhe csökkenésre is lehet majd számítani.

– Mi jellemző az ingatlan-bérbeadások piacára?

– Az albérletek árai a teljes régióban folyamatosan emelkednek. Marosvásárhelyen a felszereltségtől függően az egyszobás lakás 200 euróért vagy akár 1.300 lejért, egy 2 szobás havi 250–350 euróért bérelhető, egy 3 szobás lakás havi bérleti díja azonban 300–500 euró is lehet. Példaként az új építésű Maurer lakóparkban egy háromszobás, teljesen felszerelt lakást munkatársaink a napokban havi 450 euróért adtak bérbe a megbízónk számára, a tulajdonos eredetileg 500 eurót kért, ebből engedett végül.

– A rövid vagy hosszú távú bérbeadás gyakorlata jellemző Maros megyére?

– A Bookingon hirdetett rövid távú kiadások száma nem mérvadó. Idéntől a szállodai szolgáltatásokhoz hasonló módon a fizikai személyeket is engedély kiváltására kötelezik, ami jó rendelkezés.

Az ingatlan árát több tényező befolyásolja

– Az ingatlanárak további növekedésére kell számítani?

– Az ingatlanárak növekedésével számolni lehet, mivel az építőanyagárak és a munkadíjak is nőnek, ugyanakkor a vásárlóerő csökkenése miatt az értékesítések visszaesésével is számolni kell. A megyeszékhelyi Maurer lakóparkban 100–150 ezer euró körüli árakkal lehet számolni, a régi építésűekért ennél jelentősen alacsonyabb árakat szabnak meg az eladók.

A telekárak sok mindentől függnek, egy jó elhelyezkedésű, beépíthető telek négyzetmétere Marosvásárhely övezetében akár 100 euró is lehet – tájékoztatott az ingatlanügynökség vezetője.

Barát Noémi, a Well Ingatlanügynökség menedzserasszisztense Marosvásárhely régi építésű lakásárairól is tájékoztatott. A Tudor negyedben egy kétszobás lakásért 90-100.000 euró közötti árakat kérnek, természetesen ez sok mindentől függ, többek között a belváros közelségétől, a felszereltségtől, a lakás állapotától stb. A sokak által nagyon kedvelt Kövesdombon 85–90.000 euró a gyakori ár, de találni alacsonyabb kategóriájú lakást is már 60 ezer euróért. Az idősebb korosztály körében keresettek a kövesdombi lakások, és sokan olcsóbb, de lelakott lakást keresnek annak érdekében, hogy maguk alakítsák át, újítsák fel teljeskörűen. Az Egyesülés negyedben nagyon jó beosztású lakások vannak, de iskolaidőben a reggeli zsúfolt közlekedés, a Maros-hídon való araszolgatás miatt csökken az értékük, így a kétszobás lakások átlagára 70–80 ezer euró – hangsúlyozta az ingatlanügynökség menedzserasszisztense.

Fotó: Nagy Tibor

44 rövidfilm az idei Alter-Native nemzetközi versenyprogramjában

Az előválogatás során 1003 filmet nézett meg az előzsűri, amely 44 alkotást választott be az Alter-Native nemzetközi rövidfilmfesztivál nemzetközi versenyprogramjába. A legtöbb filmet Spanyolországból, Oroszországból és Iránból nevezték be. Magyarországról 79, míg Romániából 57 alkotás érkezett. A fesztivált november 4–8. között rendezik meg Marosvásárhelyen, immár 34. alkalommal.

Jelenet a Kései sirató című filmből

A Covid-járvány óta először lépte át az ezres határt a benevezett filmek száma: az előzsűri összesen 1003 alkotást tekintett meg. A kiértékelés alapján 23 ország filmjei kerülnek versenybe, figyelembe véve a koprodukciókban részt vevő országokat is.

A nemzetközi versenyprogramba beválogatott 44 film közül tíz magyarországi, öt romániai és öt német alkotás. Műfajukat tekintve 21 kisjátékfilm, 15 animáció, hat dokumentumfilm és két kísérleti film szerepel a programban.

A hazai filmek versenyében 13 alkotást láthat a közönség, megközelítőleg négyórás vetítési időben. A válogatásban tíz kisjátékfilm, két dokumentumfilm és egy animáció kapott helyet.

Az előválogató bizottság munkájában Durst György producer, Hartyándi Jenő független filmes, Erőss Réka filmkritikus, Radu Vasile Igazság vizuális művész és filmrendező, a bukaresti I. L. Caragiale Színház- és Filmművészeti Egyetem professzora, Németh Előd újságíró, filmkritikus, az Alter-Native nemzetközi rövidfilmfesztivál művészeti igazgatója, valamint Schneider Tibor filmrendező, a Román Televízió operatőre és a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem társult oktatója vett részt.

A fesztivál nemzetközi zsűrijének tagjai Mathijs Geijskes holland rendező és forgatókönyvíró, a romániai Marina Palii színésznő és Livia Sîrbu színésznő, rendező, a marosvásárhelyi születésű Török-Illyés Orsolya színésznő, producer és forgatókönyvíró, a Budapesti Metropolitan Egyetem és a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem tanára Magyarországról, valamint Zágoni Bálint, a Filmtett Egyesület ügyvezető igazgatója és a kolozsvári Filmtettfeszt igazgatója.

A november 4–8. között zajló Alter-Native ismét változatos nemzetközi rövidfilmes válogatással várja a közönséget.

Partnerek: Ariel Ifjúsági és Gyermekszínház, Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem, Magyar Kulturális Központ Bukarest, Marosvásárhelyi Nemzeti Színház.

Főtámogatók: Marosvásárhely Polgármesteri Hivatala, Román Nemzeti Filmintézet, Communitas Alapítvány.

Rekordévet kezdett a VIBE Epic Class Battle

Hatalmas érdeklődés övezi a VIBE Fesztivál és a Romániai Magyar Középiskolások Szövetsége (MAKOSZ) közös programját. A VIBE Epic Class Battle második kiírására 11 megye 37 iskolájából összesen 68 osztály és 1727 középiskolás diák regisztrált, ami 44 százalékos növekedést jelent az előző évhez képest.

Sófalvi Szidónia

A szervezők tájékoztatása szerint a kihívássorozat nemcsak létszámban, hanem földrajzi lefedettségben is hatalmasat ugrott: a tavalyi öt megyéhez képest idén már több mint a duplájára, 11-re nőtt a részt vevő megyék száma. A hagyományos bázisnak számító Székelyföld és Kolozs megye mellett Bihar, Szilágy, Szatmár, Arad, Temes és Brassó megyei osztályok is csatlakoztak a megmérettetéshez. Sőt, egy különleges jelentkező is akad a mezőnyben: egy budapesti osztály is jelezte részvételi szándékát, diákjai ugyan a nyereményekért nem versenyezhetnek, de a feladatokat saját közösségük összekovácsolására kívánják felhasználni.

Nemcsak játék, hanem készségfejlesztés is

Az Epic Class Battle fő célja, hogy az erdélyi magyar középiskolásokat egy közösségi élmény keretében összehozza. A diákoknak decemberig hetente kell különböző kreatív, kulturális, természetvédelmi, közösségi és társadalmi feladatokat teljesíteniük.

A tavalyi évhez hasonlóan a kihívások idén is színesek és tanulságosak lesznek. A diákok korábban ünnepnapokhoz kapcsolódó tematikus projektekkel (Márton-nap, Mikulás, farsang), irodalmi alakok (Petőfi, Ady) bőrébe bújva, önkéntes akciókkal vagy éppen az egészség világnapjához kötődő tudatos életmódkampányokkal bizonyíthattak.

„A VIBE számára a fesztiválélményen túl mindig is kiemelten fontos volt a közösségépítés, ezért az Epic Class Battle számunkra különösen értékes kezdeményezés. Nemcsak egy közös élményt szeretnénk adni az osztályoknak, hanem olyan készségek fejlesztésére is lehetőséget teremtünk, amelyek az iskolai oktatásban kevésbé kapnak hangsúlyt: az időmenedzsmentre, egy csapat munkájának megszervezésére és a feladatok leosztására, valamint arra, hogyan lehet hosszabb távon fenntartani egymás motivációját” – emelte ki Bodnár.

A. Barbara, a VIBE Fesztivál programigazgatója hozzátette: „Jó látni, hogy a diákok nemcsak a verseny miatt kapcsolódnak be, hanem azért is, mert közösen szeretnének létrehozni valamit, együtt gondolkodni, és közben új dolgokat tanulni egymásról és saját magukról.”

Hétfőn rajtolt a küzdelem

A kihívássorozat hétfőn hivatalosan is elindult. Az osztályok előtt álló hónapok izgalmas feladatokat tartogatnak, a tét pedig nem csekély: a legjobbnak bizonyuló osztály az osztályfőnökével együtt ingyenes bérletet nyer a 2027-es VIBE Fesztiválra.

SZERKESZTI: BENEDEK ISTVÁN

Mohács 500 – Egy csata előzményei és hosszú árnyéka

Ötszáz év, változó magyarázatok

Ötszáz éve tudjuk, ki győzött Mohácsnál. Arról azonban, hogy miért vesztett a Magyar Királyság, és pontosan mit veszített el 1526. augusztus 29-én, ma is folyik a vita. A félezredik évfordulóhoz kapcsolódó kutatások új leleteket, új forrásokat és új értelmezéseket hoztak. Alkalmat adnak arra is, hogy megvizsgáljuk: a Mohácsról örökölt képünk mely elemei állják ki az újabb vizsgálatok próbáját.

Benedek István

A változás kézzelfogható. A Janus Pannonius Múzeum régészei és a Szegedi Tudományegyetem antropológusai a sátorhelyi tömegsírok feltárásával az áldozatok halálának körülményeiről szereztek új ismereteket. A koponyákon és nyakcsigolyákon megfigyelt sérülésekből a kutatók arra következtetnek, hogy a vizsgált halottak közül sokakat fogolyként végeztek ki. A csontmaradványokat igazságügyi orvosszakértők bevonásával elemzik: így az írott beszámolókat olyan bizonyítékokkal vethetik össze, amelyek korábban nem álltak rendelkezésre.

A történészek közben az ország pénzügyeit, kormányzatát, diplomáciáját és katonai lehetőségeit vizsgálják újra. A Magyar Tudományos Akadémia honlapján közölt 2026-os számvetés már határozottan vitatja a Mátyás halála utáni általános hanyatlás képét, és a vereség magyarázatában az oszmán erőfölényt, valamint a magyar vezetés korlátozott mozgásterét helyezi előtérbe. Ez az értelmezés a felelősség kérdését is más megvilágításba helyezi: mit lehetett ténylegesen megtenni a rendelkezésre álló eszközökkel?

Ahhoz azonban, hogy értsük, mi változik, előbb azt kell megnéznünk, hogyan alakult ki az a történet, amelyet ma ismerünk.

A múlt és a hatalom

Minden hatalom igyekszik a történelmet a maga oldalára állítani. A múltból jogfolytonosságot, követendő példát, figyelmeztetést vagy igazolást meríthet. Ennek eszközei és lehetőségei korszakonként különböznek, de a törekvés túlél politikai rendszereket. Mohács magyarázatai ezért arról a korról is vallanak, amelyben megszülettek.

Ez nem tesz minden történeti munkát politikai megrendeléssé. A kutatás, a hivatalos megemlékezés és a közkeletű történet három különböző dolog, még ha hatnak is egymásra. Egy magyarázat politikai hasznossága pedig önmagában sem igazságát, sem téves voltát nem bizonyítja. Ehhez a forrásokat is meg kell vizsgálni.

A vereség értelmezése már a túlélők idején összefonódott a hatalmi küzdelmekkel. II. Lajos halála után két királyt választottak, Szapolyai Jánost és Habsburg Ferdinándot. Ebben a helyzetben annak megállapítása, hogy ki a felelős a történtekért, a trónért folyó versengésben is jelentőséget kapott. A Habsburg-szolgálatban álló Johannes Cuspinianus a magyar vezetőréteg mulasztásait hangsúlyozta. Tóth Gergely történész elemzése szerint ezzel Ferdinánd uralmának szükségességét is alátámasztotta: az ország megmentésére az lehet alkalmas, aki a korábbi vezetők kudarcát követően átveszi az irányítást.

Dzselálzádé: A mohácsi csata (török miniatúra) Forrás: mek.oszk.hu

Brodarics István, a csata résztvevője és elbeszélője vitába szállt a magyarokat érő vádakkal. A korai beszámolók így egyszerre őriznek értékes értesüléseket és szerzőik helyzetéből fakadó állásfoglalásokat.

A források olvasásakor az is számít, milyen céllal született a szöveg. Másként fogalmazhatott a hadjáratról egy segítséget kérő követ, a saját szerepét tisztázó résztvevő vagy az uralkodóját dicsőítő krónikás. A szemtanú közelsége különösen értékessé teszi a beszámolót, de látókörének határait nem szünteti meg. Amit a csatatér egyik pontjáról látott, abból nem feltétlenül ismerhette az egész ütközet menetét. Több beszámoló egybehangzása pedig csak akkor jelent egymástól független megerősítést, ha a szerzőik nem ugyanazt az értesülést vették át.

Változó korok, változó magyarázatok

A következő évszázadok új kérdéseket tettek fel ugyanannak a múltnak. A reformkorban például a jobbágyság helyzete és a társadalom átalakítása adott időszerűséget az 1514-es parasztháború és Mohács összekapcsolásának. A nemesi önzésből levezetett vereség történelmi érvet kínált a változtatás híveinek: a társadalmi megosztottság az ország védelmét is veszélyeztetheti. Ezt a múltképet reformerek és politikai viták résztvevői is alakították; a történelmi érvek használata nem korlátozódott a kormányzati hatalomra.

A huszadik század közepén az osztályszempontú magyarázat más politikai rendszerben kapott szerepet. Az önző uralkodó réteg és az áldozattá váló nép szembeállítása illeszkedett az államszocialista történetszemlélethez. Az országot magára hagyó nyugati hatalmak képe pedig az ötvenes évek külpolitikai világképével is összhangban állt. B. Szabó János historiográfiai áttekintése e magyarázatok korábbi előzményeire is rámutat. Egy politikai fordulat tehát nem feltétlenül teremtett teljesen új Mohács-képet: régi elemeket is új jelentéssel ruházhatott fel.

Az évfordulós beszédekben még közvetlenebbül jelentek meg az adott időszak céljai. Az 1926-os négyszázadik évfordulón Horthy Miklós a déli szomszéddal való közeledés reményéről beszélt. A megemlékezés ezzel diplomáciai üzenet hordozójává vált. Vizi László Tamás tanulmánya a beszédet a magyar külpolitika mozgástérkeresésében vizsgálja: a történelmi helyszínen elhangzó szavak az akkori nemzetközi viszonyokhoz szóltak. Az emlékezés politikai célját ebben az esetben maga a beszéd és annak fogadtatása teszi vizsgálhatóvá.

Vita a vereség jelentőségéről

A későbbi Mohács-viták azt is megmutatják, hogy egy korszakon belül többféle magyarázat is élhetett egymás mellett. Nemeskürty István 1966-ban megjelent, *Ez történt Mohács után* című könyve a vereséget követő döntésekre és az ország vezetőinek felelősségére irányította a figyelmet. A körülötte kibontakozó polémia egyik tétje az volt, mennyiben következett a későbbi összeomlás magából a csatavesztésből. Illik Péter áttekintése arra is rámutat, hogy Nemeskürtyt egymásnak ellentmondó ideológiai bírálatok érték. A vita résztvevőit ezért pusztán a kor hivatalos eszmerendszere alapján nem lehet egyetlen táborba sorolni.

A politikai környezet azonban egyik korszakban sem magyaráz meg mindent. A történészek egymással is vitáztak, és időközben új dokumentumokat tártak fel, és korábbi következtetéseket módosítottak. A régebbi munkákat ezért nem lehet pusztán keletkezésük ideje alapján félretenni. Ugyanígy az új állításokat sem hitelesíti önmagában, hogy közelebb születtek az ötszázadik évfordulóhoz.

Mit tesz hozzá az újabb kutatás?

Az utóbbi évtizedek egyik lényeges fejleménye a Mohács előtti Magyarország újbóli feltérképezése. Neumann Tibor, C. Tóth Norbert és Pálosfalvi Tamás 2019-es közös tanulmánya azt vizsgálta, hogyan rögzült a Jagelló-korról a gyenge királyok, féktelen főurak és folyamatos hanyatlás képe. Az okleveles adatokra támaszkodó kutatás számos örökölt állítás ellenőrzését teszi lehetővé. Egy vereség ténye ugyanis önmagában még nem bizonyítja, hogy az azt megelőző évtizedekben az állam minden területen működésképtelen volt.

Az újabb kutatások a részletek ellenőrzésével is módosítják az összképet. Szapolyai János távolmaradását például sokáig kísérte az árulás gyanúja. Az MTA évfordulós összefoglalója C. Tóth Norbert vizsgálataira hivatkozva az erdélyi mozgósítás időigényét és lehetőségeit emeli ki. Itt már azt kell rekonstruálni, mikor indulhattak el a csapatok, milyen útvonalon és mekkora erővel érkezhettek volna meg. Egy személy szándékának megítélését így a végrehajthatóság vizsgálatának is árnyalnia kell. Ez jól érzékelteti, hogyan vezethet a szervezési részletek kutatása egy régi felelősségi kérdés újraértékeléséhez.

Az új adatok és az új magyarázatok között is különbséget kell tenni. Egy feltárt sérülés, egy előkerült számadás vagy egy korábban nem vizsgált levél bővíti a bizonyítékok körét. Annak megítélése viszont, hogy ezek mennyiben változtatják meg a csata egészének értelmezését, további összehasonlítást és vitát is igényel. A feltárás eredménye és a belőle levont történelmi következtetés nem ugyanaz a lépés.

Mi dőlt el a csatatéren?

A vita súlyát az adja, hogy különböző kérdéseket könnyű egyetlen válaszba sűríteni. Miért veszett el az ütközet? Milyen válságot idézett elő a király halála? Mekkora mozgástér maradt az ország vezetőinek a következő években? Ezek összefüggnek, de nem azonosak. A katonai erőviszonyokból még nem következik minden későbbi politikai döntés, ahogyan egy hibás döntés kimutatása sem bizonyítja, hogy más választással biztosan elkerülhető lett volna a tartós vereség. A lehetséges alternatívákat ugyanúgy a korabeli adottságokhoz kell mérni, mint azt, ami végül megtörtént.

Az ötszázadik évforduló ebben kínál lehetőséget a számvetésre. Megvizsgálhatjuk, mit támasztanak alá a források, mely magyarázatokat kell árnyalni, és hol maradnak nyitott kérdések. A mai megemlékezések üzeneteit is külön kell kezelnünk a kutatók eredményeitől, ugyanazzal a mércével, amelyet a korábbi korszakoknál alkalmazunk.

Sorozatunk ezen az úton indul el: az ország állapotától és nemzetközi helyzetétől jutunk el a hadjáratig, majd a vereség következményeiig. Közben végig szem előtt tartjuk, hogy a szereplők nem ismerték az előttük álló jövőt. Mi már tudjuk, hogy Mohács következett. Ők még döntéseket hoztak.

A következő részben ezért ahhoz a Magyar Királysághoz térünk vissza, amelynek történetét hajlamosak vagyunk eleve a csatatér felől olvasni.

Forrásjegyzék

B. Szabó János: A mohácsi csata a modern kori történetírásban *(historiográfiai vázlat). In: Fodor Pál – Varga Szabolcs (szerk.): Több mint egy csata: Mohács. Az 1526. évi ütközet a magyar tudományos és kulturális emlékezetben. MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Budapest, 2019.*

Illik Péter: Kérdések Mohács után. *Magyarságkutató Intézet, 2020. augusztus 29.*

Neumann Tibor – C. Tóth Norbert – Pálosfalvi Tamás: Két évszázad a sztereotípiák fogságában. Helyzetkép a Jagelló-kor kutatásáról. In: Fodor Pál – Varga Szabolcs (szerk.): Több mint egy csata: Mohács. Az 1526. évi ütközet a magyar tudományos és kulturális emlékezetben. MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Budapest, 2019.

Tóth Gergely: Bűnbakképzés és propaganda. Az 1526. évi török hadjárat és a mohácsi csata a kora újkori történetírásban *(I. rész: a 16. század történetírása). In: Fodor Pál – Varga Szabolcs (szerk.): Több mint egy csata: Mohács. Az 1526. évi ütközet a magyar tudományos és kulturális emlékezetben. MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Budapest, 2019.*

Vizi László Tamás: „Hiszem és remélem, hogy…hamarosan visszatérhet a régi barátság és megértés”: Horthy Miklós mohácsi beszéde és a szerb orientáció alternatívája a magyar külpolitikában. Közép-európai Közlemények, 2013.

Számvetés – 500 év után Mohácsról. Magyar Tudományos Akadémia, 2026. augusztus 26.

Mohács 1526: Az 500. évfordulón az SZTE kutatói hozzák közelebb a történelem névtelen szereplőinek arcát. Szegedi Tudományegyetem, 2026. augusztus 27.

A természet kalendáriuma (DCCXL.)

Kiss Székely Zoltán

Búcsúzkodás szaka, gyönyörű ősz,
bennem fájdalmat fájdalomra szősz.
Riadt sikoltozás a ködben:
útjavesztett vadlúdcsapat fölöttem.
S a dérütött mezőn, melyet maholnap
örökre elhagyok,
kikericsek születnek-haldokolnak,
baljós lila csillagzatok:
hányattatást, hajótörést mutatnak
a szárnyas és a szárnyanincs utasnak…
Kéklő ezüstben ring felém a távol –
s bár túlfelől csodát kínál a part,
tudom, csak ide vágyom vissza majd
vándormadár lelkemmel, a halálból!

Jékely Zoltán ***Gyönyörű ősz***évvel kezdem mai levelemet szeptember 25-én. Nem véletlenül: az őszi kikerics olyan növény, mely mérgező s ugyanakkor gyógyító hatású is egyben. A ***Nemzetközi Gyógyszerészeti Szövetség*** e napon alakult meg 1912-ben. 2009-ben döntöttek úgy, hogy e napot a ***gyógyszerészek világnapjá***vá nyilvánítják.

E napon született Selmecbányán 1894-ben **Faller Jenő** bányamérnök. Oklevelét szülővárosa ***Bányászati és Erdészeti Főiskolá***ján szerezte. Trianon után a csonka ország szénbányáinak fejlesztésével foglalkozott. 1957-ben élete fő művének eredményeképpen nyílt meg a csonkítás után Sopronba költözött főiskola mellett a ***Központi Bányászati Múzeum***, amely később a bányamérnöki karral együtt Miskolcra költözött.

Szeptember 26. a szent ikerpár, **Kozma és Damján** napja. A szíriai Cirusban szenvedtek mártíromságot a diocletianusi üldöztetések alatt Kr. u. 303-ban. Mindketten a gyógyítást választották élethivatásul. Ingyen gyógyítottak, és a gyógyírt is ajándékképpen adták a betegeknek. Ezért nevezték őket „pénzteleneknek”. Kozmát inkább az orvosok tekintették védőszentjüknek, Damjánt pedig a patikusok. Tiszteletük eleinte Konstantinápolyban virágzott, majd Rómában is kibontakozott: a ***Cosma e Damiano*** egyike a legszebb római ókeresztény templomoknak. Kultuszuk Szicíliában máig eleven. Magyarországon a Visegrád fölötti ***Rehabilitációs Szakkórház és Gyógyfürdő*** viseli nevüket.

E nap ugyanakkor a ***tiszta hegyek napja***. A környezetvédelem fontosságára figyelmeztet már az 1817. szeptember 28-án született **Tompa Mihály** is, a ***Borova hora*** regéjében.

»Ember, az arany mit használ neked?
Hogy birtokáért úgy töröd magad!
Hiú fényt s külső szerencsét talán,
De boldogságot, nyugalmat nem ad!

Te, a bércek dohos aknáiban
A hőn imádott bálványt keresed,
Nem látva, hogy vágy, kétség s munka közt
Mint a ruhát elnyűtted életed!

S míg a sziklák acél izmaiból
A szűk eret kínnal kivájhatod:
Tudod, boldogtalan, mivé leszesz?
Velőtlen váz s halvány élő halott!

S a föld színére jutva, gúnyosan
Nevetnek rád a kincsnek halmai;
Mert múló árny vagy s nincs erőd, időd,
Többé élvezni és pazarlani!

A földre fel, fel! szebb ott a világ,
Süt a nap és a fáknak lombja zöld;
Az ég és föld boldogságot mosolyg…
Itt minden rideg, síri arcot ölt.

S mégis, ha már a kincsvágy úgy epeszt
Megenyhítlek, csak hagyd el e helyet!
Az aranyat, melyért itt küszködöl,
Ottfenn törődés nélkül megleled.

Napkeltekor fűszál, lomb és csere,
Arannyal lesz bevonva gazdagon;
S míg nem bolygatod a hegy titkait:
Kincsbányád lesz fenn a bérc és halom!«

A Borókás-hegyen növényeken talált „nőtt arany”-ról már **Jacopus Tollius** dinsburgi tudós is írt 1687-ben. E jelenségről **Luigi Ferdinando Marsigli** itáliai hadmérnök Amszterdamban 1726-ban latin nyelven megjelent, ***Danubius Pannonico Musicus***… című művében is olvashatunk. **Vályi András** még 1796-ban ezt írta az azóta nem tapasztalt jelenségről: *A Zólyomi határban lévő Borova hora arról nevezetes, hogy a fűszálakon, szőlőleveleken stb. termőarany található.*

1896. szeptember 27-én nyitották meg a Vaskapu-csatornát. Fényes ünnepség keretében elsőként a Ferenc Józsefről elnevezett luxusgőzhajó haladt át az új vízi úton, fedélzetén a három érintett ország: Magyarország, Románia és Szerbia királyaival. Méltatlan volt, hogy a végig fellobogózott partokon magyar zászlót nem lehetett látni, **Ferenc József** pedig – Magyarországot meg sem említve – ünnepi beszédében a grandiózus vállalkozást a Monarchia sikereként aposztrofálta. A magyar mérnökök és műszakiak teljesítményét azonban a királyi „feledékenység” semmivel nem kisebbítette: a Vaskapu-csatorna hosszú időn át nélkülözhetetlen és fölbecsülhetetlen szolgálatot tett Európának…

1999. szeptember 27-én halt meg **Módy Jenő János** biokémikus, akadémikus. A marosvásárhelyi ***Református Kollégium***ban érettségizett 1946-ban, az OGYI-ben szerzett orvosi diplomát 1952-ben. 1966-ban lett az orvostudományok doktora. A lipo- és glikoproteinek élettani hatását kutatta. Több mint másfél száz tudományos közleménye többek között az ***Orvosi Szemle, Revue roumaine de médicine interne, Medicina del Lavorno, Strahlentherapie, Ideggyógyászati Szemle*** hasábjain jelent meg. Ismeretterjesztő cikkeit a ***Korunk, A Hét, TETT, Vörös Zászló*** és a ***Népújság*** közölte. Tudomány-népszerűsítő könyvei közül néhány: ***Az egészség és a betegség határán*** (1981), ***A molekulák és az élet*** (1990). Post mortem ***Pápai Páriz-díj***ban részesült 2000-ben.

Mi lesz most a sok almával? – Apró almák rőtarany derűje

28-án emlékezzünk meg egy másik híres marosvásárhelyi orvosról. 1882-ben e napon hunyt el **Knöpfler Vilmos**. Kolozsvár után a bécsi, majd a pesti egyetemen szerzett szakorvosi oklevelet. Hunyad vármegyei főorvosi és kincstári bányaorvosi praktikum után hosszú tanulmányutat tett Európában – kórházak mellett fürdőhelyeket és ásványvizeket tanulmányozott. 1848 szeptemberétől hadi orvos **Bem József**, **Czecz János** és **Gál Sándor** parancsnoksága alatt. Orvosi hivatása mellett behatóan foglalkozott földtannal, jelentékeny madárgyűjteményt hozott létre, ami elpusztult (1848–49), de **Zeyk Miklós** közölte a névmutatóját, így tudható, hogy 183 madárfajtából 225 preparátuma volt. Világos után Marosvásárhelyen telepedett le 1850-ben, Székelyföld és Marosszék főorvosa volt 1862-től. Nagy érdemei vannak a Szentgyörgy utcai országos kórház (1852) létrehozásában. Tagja volt az ***Országos Közegészségi Tanács***nak, ***a kolozsvári, bécsi, pesti, szebeni orvosi és természettudományi egyesületeknek***; 1875-től elnöke volt a ***Magyar Orvosok és Természetvizsgálók Egyesületének***, ő szervezte meg 1865-ben az egyesület vásárhelyi vándornagygyűlését. A róla 1909-ben elnevezett utca 2023-ban kapta vissza nevét.

E munkának az a célja, hogy a nemzetközi növénynevek etymologiai magyarázatával eloszlassa azt a homályt, megvilágosítsa azt a sötétséget, mely az idegen származású és értelmetlennek, jelentés nélkül valónak látszó növénynevek tiszta képét elfödi szemünk elől. E szavakkal vezeti be **Ormándy Miklós** az 1906-ban megjelent ***Növénynevek etymologiája*** című könyvecskéjét, mely felölelte mindazon növények neveit, melyek a középiskolákban használatos tankönyvekben foglaltattak. A szerző Tölgyesen született 1846. szeptember 28-án. 1873-ban szentelték pappá. Természetrajzból a kolozsvári ***Ferenc József Tudományegyetem***en szerzett tanári oklevelet 1880-ban, doktori fokozatot 1881-ben. Botanikai cikkek mellett természetrajzi tankönyveket írt középiskolák és tanítóképzők számára. Virágregéi és meséi napilapokban, szépirodalmi folyóiratokban jelentek meg.

Szeptember 29. **Szent Mihály** napja. Már **Szent István** Mihály arkangyalnak szenteli 1009-ben a veszprémi székesegyházat. Ő a patrónusa az erdélyi egyházmegyének is. Zománcképe ott van a ***Szent Korona*** alsó részén. **Moravcsik Gyula** utal rá, hogy a koronázási szertartás ősi bizánci szövege szerint az új császár előtt maga Mihály arkangyal tárja majd föl az uralom kapuit. Ez a hit a magyar királyi udvarban sem lehetett ismeretlen.

Szeptember 30-án, 1865-ben született Nagyváradon **Grósz Emil** szemészorvos. Többgenerációs szemészdinasztia tagja: nagyapja, **Grósz Frigyes** 1830-ban nyitotta meg szemklinikáját Nagyváradon, apja és fia is szemészek voltak. 1887-ben szerzett orvosi oklevelet és középiskolai egészségtan-tanári képesítést. 1905 és 1936 között a budapesti orvosegyetem tanára. Szemműtéteivel nemzetközi hírnévre tett szert, az öregkori hályog gyógymódjának egyik első kidolgozója volt. Meghatározó szerepet töltött be az egykor népbetegségnek számító trachoma elleni küzdelem megszervezésében. Személyében tisztelik a magyarországi intézményes szemorvosképzés megteremtőjét.

Szeptember utolsó napja az 1859-ben született **Benedek Elek** születésnapja is, 2005 óta a ***magyar népmese napja***. Emlékezzünk rá egyik versével!

Gólya, fecske útra készül,
Búcsúzódik a fészkétül.
Kelepelnek, csicseregnek,
Szép nyár múltán keseregnek,
Jaj de búsan keseregnek!

Még egy-két nap s aztán vége,
Eltűnnek a messzeségbe,
S gonddal épített fészkükbe
Az élelmes veréb ül be,
Az élelmes veréb ül be!

Üres már a ház is, kert is,
Csend szállta meg azt is, ezt is.
A gyermekek, az unokák
Mind itt hagyták nagyapókát,
Szegény öreg nagyapókát!

Tűnődünk a nannyókával:
Mi lesz most a sok almával?
Az almával, a dióval?
A szép piros mogyoróval?
A szép piros mogyoróval!

Hej, ha itt volna Lacóka!
Sóhajtozik nagyanyóka.
Hát Évike! mondom rája,
Nagyapóka gyöngyvirága!
Szép nevetős gyöngyvirágja!

Nem búsulnánk az ősz miatt,
Nem volna a kertünk kihalt.
Almát, körtét együtt szednénk,
Egész nap csak együtt lennénk,
Oh, milyen boldogok lennénk!

Maradok kiváló tisztelettel.

Kelt 2026-ban, Szent Mihály havának végén

Kéklő ezüstben ring felém a távol – a Duna-kanyar a Kozma és Damján Rehabilitációs Kórház parkjából nézve

Épített örökségünk

A Várhegy titka – egy eltűnt erősség emlékezete

A Szilágyság dombjai között sok olyan település rejtőzik, amelynek neve mögött évszázadok története, egykori nemesi családok emléke és mára szinte eltűnt erődítések sora húzódik. Hadad is ezek közé tartozik. A település a középkorban a vidék egyik jelentősebb helye volt, történetét pedig szorosan összekapcsolta a Kusalyi Jakcs család és az általuk birtokolt vár. A várat a források már 1399-ben említik, és a későbbi századokban is fontos szerepet töltött be a környék életében. A Várhegy ma már alig árul el valamit abból, amit egykor jelentett. A falak lassan eltűntek, a romokat pedig az idő és az ember egyaránt tovább bontotta. De vajon mi marad egy várból, amikor már nem maradnak falai? Talán éppen az emléke, amelyet a táj, a helynevek és a történetek őriznek tovább…

Nagy-Bodó Tibor

Az 1703-ban datált leltár bizonylata

A Szilágycsehitől nyugatra települt falu egykor Közép-Szolnok, majd Szilágy vármegyéhez tartozott. A községtől nyugatra, a magas hegyekkel körülvett Várhegyen emelkedett a középkori vár.

A felszínen található alaktalan alapfal-maradványokból a vár alaprajzi elrendezése nem állapítható meg. Az 1703-ban felvett leltár alapján viszont megállapítható, hogy külső és belső várból állt.

Tölgyfa deszkákból készült felvonóhidas kapujához, az előtte húzódó árkon keresztül, cölöpökön nyugvó fahíd vezetett.

A kapuból a vár külső udvarára lehetett jutni, ahol a külső falhoz épült lóistálló volt.

Innen egy újabb árkon keresztül egy kis „zsindelyes” híd vezetett a belső vár felvonóhidas bejáratához, amelynek belső jobb oldalán a börtön, közelében a „kásatörő” és valamivel távolabb a „sőőrlő” malom, balra pedig a kapuőrség szobája volt.

Sziklából kiásott mély kút

Kiss Gábornak az Erdélyi várak, várkastélyok című munkájából tudjuk meg, hogy a belső udvar középső részén vésték ki a sziklából a kőkávás mély kutat.

Az udvart emeletes épületek vették körül, melyek külső falai a belső vár védőfalai voltak.

Az emeleten levő helyiségek előtti folyosóra fából készült „zsindelyes” lépcső vezetett fel, melynek keleti részén a nagy „táncolópalota” volt, melyből az „ebédlőpalotá”-ba, ebből „egy festett mennyezetű szép ház”-ba lehetett jutni. Az emeleten további különféle szobák is voltak.

Báthori István a várat Wesselényi Ferencnek adományozza

A falut possessio Hadad alakban említik 1454-ben mint a Kusalyi Jakcsok birtokát. Várát e család egyik tagja építtette a 14. században.

Meglétére egy 1399-ben kelt oklevél utal, melyben Kusalyi György tárnokmester, hadadi várnagy intézkedik egy ügyben.

Egy 1368. évi határjárás során is említik a birtokot. 1416-ban Castrum Hadad még mindig a Jakcsok birtokaként szerepel. E család kihaltakor, 1584-ben a várat és a hozzá tartozó huszonhat falut Báthori István erdélyi fejedelem és választott lengyel király, Wesselényi Ferencnek adományozta.

A vár első ostromára 1562-ben kerül sor

A Keresztes Géza műépítész-műemlékvédelmi szakmérnök által a rendelkezésünkre bocsátott dokumentációból kiderült, hogy a vár első ostromára 1562-ben került sor.

Ez évben az ifjú Jakcsok mostohaapja, Balassa Menyhért, János Zsigmond vezére I. Ferdinánd királyhoz pártolt, mire a fejedelem parancsára Báthori István ostrom alá vette a Sulyok György által védett várat.

A várat elfoglalták ugyan, de március 4-én Balassa a királyi sereggel visszavette. A továbbra is a Wesselényiek birtokában levő várat 1600-ban Basta tábornok szállta meg, és német őrséget helyezett el benne.

Evlija Cselebi 1665-ben írja:

„…vára az erdélyiek alá tartozik. Van 7000 rájája [nem mohamedán hitű alattvaló]. Mikor az iszlám sereggel a vár alá érkeztünk, nagy vígságot rendeztek, és Dserrah Kászim pasának ajándékokat hoztak.”.

Cselebi valószínűleg nem ment be a várba, mert szokásától eltérően nem ír róla bővebben.

A vár a 18. század végén már rom

II. Rákóczi Ferenc szabadságharca alatt Wesselényi Pál felesége, Béldi Zsuzsanna sikeresen védte a várat a császáriak támadásai ellen. Végül is 1710-ben gróf Csáky István adta fel, és a várba ismét német őrséget helyeztek.

A vár a 18. század végén már rom, 1887-ben pedig már maradványait is alig találták meg.

A vár köveinek felhasználásával a 18. század hatvanas éveiben a község középső részén Wesselényi Ferenc egy téglalap alaprajzú kastélyt építtetett. Építésének a kezdete 1761-re tehető, mert Wesselényi ez év április 29-én kötötte meg az egyezséget Litzmann József debreceni kőművesmesterrel a hét szobából, ebédlőpalotából, sütőházból és konyhából álló épület felépítésére.

Demján László műemlékvédő építész kiegészítése

Néprajzi szempontból ugyan Tövisháthoz tartozik a már több mint hatszáz évvel ezelőttről említett vidék, hiszen már a 14. század végétől szerepel a Jakcs (néhol Jakucs) helyi birtokos család okleveleiben a már meglévő hadadi vár és a Szent László tiszteletére szentelt korabeli gótikus templom.

Egykor Közép-Szolnok vármegye egyik legfontosabb települése volt, 1482-ben oppidumként, azaz mezővárosi rangú településként említették. Az 1876-os magyarországi területi átszervezéskor egyesítették Kraszna vármegyét a korábbi Közép-Szolnokkal, létrehozva a máig fennálló Szilágy vármegyét, amelyhez akkortájt került. Közben az 1968-as megyerendezéskor Szatmár megyéhez csatolták.

A hajdani történelmi település legpompásabb látványa a község felvégén mutatkozó volt kővár, amely egy magas hegynyúlványra épült. Csak a déli és nyugati oldalának meredéke volt látható, mivel körben egy egységes hegyvonulat karéja emelkedett.

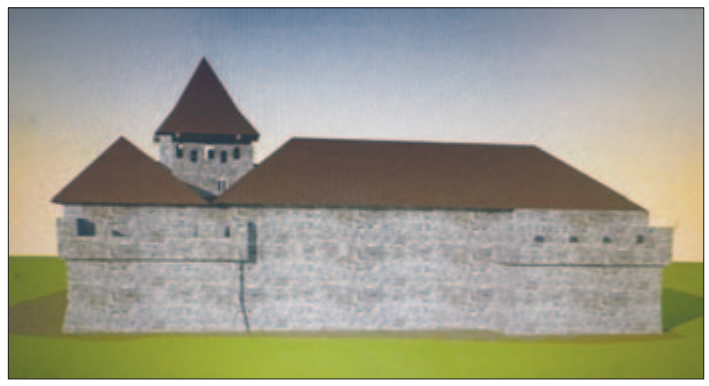
Bél Mátyás 1753-ban ezt írja:

„Hadad várát a 16. században elpusztult Nógrád vármegyei Weselény egykori ősi birtokról elszármazott báró Wesselényi családnak Báthori István későbbi lengyel király adományozta roppant uradalmakkal. Magas hegyek veszik körül. A város, mely mellette fekszik, egykor népes volt, most gyéren lakott. Egyes lakosztályok vannak még benne, melyek a vendégeket befogadhatják. Azonban csakhamar összeomlik teljesen, ha nem restaurálják. Pompás vadaskertje van, minthogy bővelkedik a vadak minden nemében. A városka mellette kicsiny, de hetivásárai vannak és bortermelése virágzó…”

Talán éppen ezért a vásártartói joga miatt a környékbeli és idegen szőlő műveléséhez értők és egyéb kézművesek, mint a kerékgyártók, gyertyaöntők, tímárok, szűcsök, valamint a borkereskedő zsidók sűrű népessége kezdett mind gyakrabban letelepedni a mezővárosokba. Éppen ezért kb. a 18. század második felére már egy virágzó kézműveskörponttá nőtte ki magát.

János Zsigmond erdélyi fejedelem visszafoglalja az erődítést

Visszatérve a várhoz, egykor a Szilágyság és a Királyság határvidékének egyik meghatározó katonai erőssége volt, azaz komoly szerepet játszott a korabeli Magyar Királyság

és az Erdélyi Fejedelemség történetében, hiszen stratégiai elhelyezkedése miatt úgy tekintettek rá, mint a kül- és belföldi hadiutak menti végvár és ütközőzóna.

A vár önálló katonai és birtoklástörténete szerint eredetileg az Anjou-kortól királyi birtok volt, majd Nagy Lajos király özvegye, Erzsébet királynő 1383. évi adományaként került a már fent említett birtokos családhoz. Így válhatott a család katonai, majd közigazgatási központjává.

A család mindennemű ágának kihalásával kezdődött a vár későbbi kálváriája. A császári-királyi sereg 1562-ben a hadadi csatában megsemmisíti az erdélyi hadakat, és elfoglalja a várat. Borsos Sebestyén így írt róla:

„…1562-dik esztendőben Balassa Menyhért elárulá a János király fiát, és a Ferdinánd király pártjára álla. János király nagy hadat indíta és megszállá Hadad várát, sok jó vitézekkel Némethi Ferencz által, ki akkor Tokajba kapitány vala, de ott a János király fia hada igen megvereték a Ferdinánd ereje által. Mely harczon sok vitézek elhullának és sok nyereséget nyerének. Onnat Balassi indúla Szakmárra és a nagy nyereséget Szakmárba mind egy házba rakták, hogy ők jövendőbe nagy gazdag kótyavetyét hányjanak, de az Isten nem bírá nékiek…”

Ebbe nem nyugodhattak bele az erdélyiek és rá két esztendőre János Zsigmond leendő erdélyi fejedelem tizenkétezer felszerelt és kiképzett katonával visszafoglalta az erődítést.

Korabeli krónikákban írták le:

„…1564-ben ifj. János király Szatmárt megszállatá Somlyai Báthori István által, kit meg is vőnek minden viadal nélkül. Mert akkor Balassa Menyhért honn nem vala. Balassa Menyhértnek a felesége egy kis fiával és egy leányával foglyá esék, kiket király fogva tartata Erdélyben Vécsi várában sok ideig, onnat alá viteté Dévába. Ugyanezen őszön a király negy hadat indíta és a törökök sokan melléje jövének segítségül és Hadad várát megszállá, kit hamar időn megvőn és mind a földig lerontatá, a magyarokat kik benne valának békével elbocsátatá. Aztán átalköltözék a Tiszán…”

Egy fejedelmi adomány révén, 1584-től a Wesselényi családra száll át az erődítmény a környező birtokokkal és a várat kiszolgáló falvak személyzetével, lakóival együtt.

Sajnos a 17. század végére katonai védelmi szempontból már nem felel meg a kor hadi követelményeinek.

Ilyen mondák élnek a mai napig, mutatva az eltörölhetetlen és megújuló múltunkat

Még a kuruc-labanc harcok idején némi hadászati szerephez is jut, amikor komolyabb sérüléseket kap a már avítt várszerkezet a teljes épület állományával együtt.

A vár igazi álomtörténetének a Rákóczi-szabadságharc vetett véget, mivel a lakhatatlanná és katonailag is használhatatlanná vált erődítmény fokozatosan elhagyatottá vált.

A romos kőfalakat, alapokat a Wesselényi család kezdte el bontogatni, és – mint későbbi építkezési kőanyagot –, kezdte felhasználni az újonnan tervezett és épített barokk stílusban elképzelt új kastélya felépítéséhez.

Mára a Várhegyen a régi vár körüli kétsoros árokrendszer maradványait, mélyületeit, néhol még megfogható falmaradvány részleteket és építési törmeléket találunk.

Az élet csak nem költözött le a dombról. A történelmi párhuzamok itt is lassan előkerültek. A tőle úgy bő tíz kilométerre fekvő Szilágycseh ősvárára épített Bornemissza-kastély vitte tovább a helyi nemesi és máig itt élő magyarok életét úgy, mint itt a hadadi régi vár poraira felépített Wesselényiek barokk kastélya.

Az 1761. április 29-én aláírt építési alkut papírra vető család nemesi rezidenciájának életét innentől számítjuk.

Hadad múltjának színességét tükrözi több helyi történet és mese. Talán szépsége és tragikus története szerint egy 16. századi szerelmi tragédiát elmesélő monda a legélőbb. Ezek szerint még mélyen a Jakcs család uralkodása idejéből való időkben egyikén a hadúr fiatal lánya végzetesen beleszeretett a szomszédos (ellenséges) vár urának fiába.

Az ősi ellenségeskedés ezt nem engedhette meg, így a fiatalok a hadadi sűrű erdőben találkozgattak. A lány ötlete szerint, hogy nem felismerhetően, észrevétlenül cselekedjenek, hófehér őz bőrét terítette magára álarcként. Így suhant mindannyiszor az erdő fáinak sűrűjében. Egy végzetes napon pont a lány apja indult trófeavadászatra, amikor felbukkant egy sejtelmes, suhanó fehér lény az erdőben. Üldözőbe is vette az útjába kerülő csoda őzet. Előre felajzott nyilával célba is vette, és egy lövéssel leterítette a vadat. Szörnyű volt a felfedezése, hogy saját lányát találta el. Ebbe a tragédiába bele is bolondult a várúr, aki elátkozta a védvárat, amely rohamos időn belül tönkre is ment, a család meg kihalt.

Hát ilyen mondák élnek a mai napig, mutatva eltörölhetetlen és megújuló múltunk, fűszerezve máig élő, de halhatatlan történelmünket.

Az eltűnt vár emlékezete továbbra is a Várhegy csendjében él

Hadad várából mára talán csak töredékek és bizonytalan nyomok maradtak, de nem mindig az őrzi meg egy hely jelentőségét, ami még látható belőle.

Néha elég egy domb, egy régi helynév, egy oklevél vagy egy továbbadott történet ahhoz, hogy a múlt újra megszólaljon.

A vár eltűnt, de az emlékezete továbbra is ott él a Várhegy csendjében – és minden alkalommal, amikor felidézzük, egy kicsit újra felépítjük.

** A rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkért külön köszönet Keresztes Géza műépítész, műemlékvédő szakmérnöknek; a segítségért dr. Kálmán Attila tanárnak, történésznek. Az illusztrációkat, a régi és a mai képeket Demján László műemlékvédő építész a saját munkájából, gyűjteményéből küldte el a szerzőnek.*

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Vajda Gyöngyi

1222.

Horatiustól idézünk a rejtvény fősoraiban.

		1	MAUNA ... (VULKÁN)	SZÉKEN PIHEN / VIGYÁZ VALAKIRE		SOKÁIG ELÁLL	FELVIGYÁZÓ		IRAT
		A							V
		ERREFELE! / HÍRES VÉNUSZ			IDEGEN MŰVÉSZET / EGY (NÉMET)				
2	V	NÉM. FILOZ. (HEINRICH) / IHLETŐ NŐ					AZ EZÜST VEGYJELE / VÖRÖSMARTY EPOSZA		
BARÁT (FRANCIA)			AZ UTOLSÓ MAGYAR KIRÁLYNÉ / JUTTAT					AZ ITTRIUM VEGYJELE / AMELY HELYRE	
FÉRFINÉV (ÁPR. 12.)				IDEGEN NŐI NÉV / SZÍNÉSZ (RÉG.)					
NÁTRIUM-KARBONÁT					SEMMIKOR / A RÁDIUM VEGYJELE				
BECÉZETT ERZSI			A KRIPTON VEGYJELE / KÖZLEKEDÉSI PÁLYA			VÍZZEL TISZTÍT / R. STRAUSS OPERÁJA			
ÓMEGA ÉS ALFA / VÁKUUM			BUSZ-KLIENS / SZÉLSŐSÉGES				ÜRES VÁZ! / SZIBÉRIAI FOLYAM		
		ELŐ ELLENTÉTE / SZOLMIZÁCIÓS HANG			... BATES (SZÍNÉSZ) / A KEFE BELSEJE!				
MIND (ANGOL)			JELFOGÓ / ZEUSZ EGYIK LÁNYA					FÉLÁR! / AFRIKAI ÁLLAM	
BECÉZETT KATALIN / TÉLI CSAPADÉK				A FONÓBAN KÉSZÜL / BÉKE (OROSZ)					
		DÜLEDÉK / BRAN TÁRSA			NÉMET ÍRÓ (THOMAS) / BOLGÁR PÉNZ				
GABOR ... ... (SZÍNÉSZNŐ)			SZIGET (FRANCIA) / ÖTÓRAI ITAL				GITÁRHÚROK! / TÖLTÖTT ATOM		
PÁRT!		HÁROM (OLASZ) / ZOKOG				JÓD ÉS OXIGÉN VEGYJELE / JEGYZETEL			CSAK FÉLIG!
BERN FOLYÓJA				... ODORATA (IBOLYA) / KILO (RÖV.)					
L. N. J.	T								

A MAGYAR KÖZMONDÁS

című pályázat nyertesei:

Simon Magda, Nyárádkarácson

Jakab Emőke, Kibéd.

A pályázati rejtvény megfejtése:

AKI A KESERŰT NEM KÓSTOLJA, NEM TUDJA, MI AZ ÉDES.

Megfejtések a szeptember 18-i számból:

Minirejtvény:

1. Juvenalis
2. Petronius

Skandi:

A férfi a hiányzó láncszem az ember és a majom között.

Mentor Könyvek Kiadó

Célja, hogy közkinccsé tegye az értékes kéziratokat, és publikálja, népszerűsítse őket a mindenkori magyar könyvpiacon (legyen szó szépirodalomról, ismeretterjesztésről vagy gyermek- és ifjúsági irodalomról). Szándéka, hogy beemelje szerzőit az irodalmi, a történelem- és néprajzkutatókat a tudományos köztudatba, a fordításokkal pedig hidat teremtsen a különböző írott kultúrák között. Esélyt és teret ad a fiatal szerzőknek, és rajtuk keresztül, velük teremt átjárást a magyarországi és erdélyi könyvpiac között.

mentorkonyvek.ro

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

PÁLYÁZATI SZELVÉNY

KÍNAI KÖZMONDÁS

VÍZSZINTES:

1. Egy kínai közmondás első része. 9. Ramiz …, albán politikus. 10. Finn–svéd sziget. 11. Kórus adja elő. 15. Attila névváltozata. 17. Az Etna krátere! 18. Cipészszerszám. 19. Kismértékben. 21. Für … (színésznő). 23. Emberi erővel mozgó keleti bérkocsi vagy kerékpár. 25. Ante meridiem (röv.). 27. Izomkötő. 28. Szatmár megyei helység. 30. Üdítő ital. 31. Az utcára tesz. 34. Olasz szerelem. 36. … podrida (spanyol étel). 38. Régi aprópénz. 40. Menetütem. 41. A tér párja. 43. Másolandó modell. 45. Van (német). 47. Isten … (Attila). 50. Jól tömített. 52. Beszív! 53. Rovarzümmögés. 54. Előtag: millió. 56. Arisztotelész műve (a logikáról).

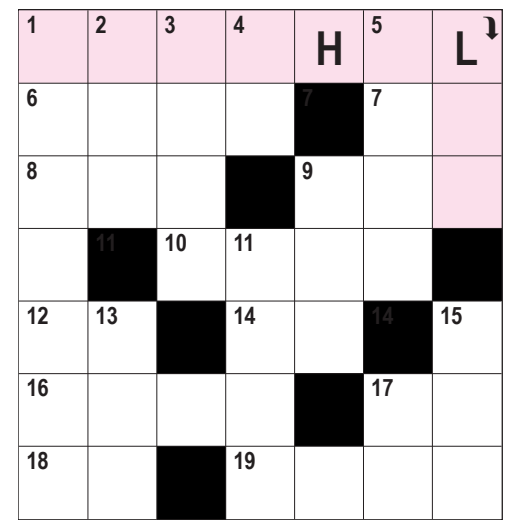
FÜGGŐLEGES:

1. Becézett Salamon. 2. Tova. 3. Soha (német). 4. Katalin egyik becézése. 5. A Lipari-szigetek egyike. 6. Benedek … (meseíró). 7. Tegnap után. 8. Robbanóanyag (röv.). **11. A közmondás befejezése.** 12. Mosópormárka. 13. Német nevelő. 14. Forma. 16. Becézett Enikő. 20. Felvidéki folyó. 22. Antik. 24. Madárbörtön. 26. Francia Mária. 29. Hernyómódra halad. 32. Határrag. 33. Svájci közigazgatási egység. 35. Te és én. 37. Anekdota. 39. Erős (német). 42. Idős. 44. … Vera (magyar film). 46. Fiatal ökör. 48. Cigarettázik (nép.). 49. Török tiszt (rág.). 51. Maró vegyi anyag. 55. Annyi mint (röv.). 57. Görög betű.

L. N. J.

A pályázati rejtvényben szereplő helyes megfejtéseket október 8-ig a Népújság címére (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra ráragasztani.

Minirejtvény

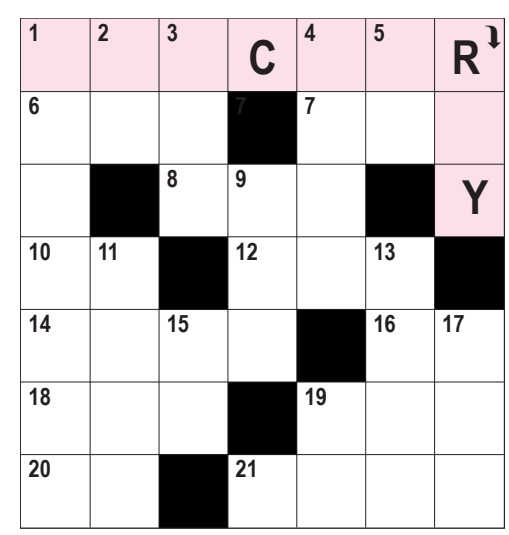

VÍZSZINTES:

1. Amerikai író (Donald). 6. A gazdaság fontos ága. 7. Páros elem. 8. Lárma. 9. Lám. 10. Karaványállat. 12. Római 51. 14. Patás háziállat. 16. Finomműszerész. 17. Az egyik morzejel. 18. Indul a motor. 19. Idős.

FÜGGŐLEGES:

1. Megbízhatóság. 2. Az egyik szülő. 3. Start. 4. Talár! 5. Ész. 9. A kocsma része. 11. A sor elején van. 13. Szellemi alkotó. 15. Evésnél használja a fogait. 17. Magad.

VÍZSZINTES:

1. Angol író (William Makepeace). 6. Egyiptom régebbi megnevezése (röv.). 7. Járom. 8. A Maros testvére. 10. És (latin). 12. Lamartine költeménye. 14. Vízbe tesz. 16. Zokog. 18. Három (olasz). 19. Halogén elem. 20. Rég élt előd. 19. Az örök város.

FÜGGŐLEGES:

1. A halottak parkja. 2. Feltéve. 3. Hordómérték. 4. A gitt más neve. 5. Félszeg! 9. Régi kis súlyegység. 11. Partner. 13. Hegycsúcs. 15. Errefele! 17. Női név (ápr. 13.). 19. Megfelelő.

L. N. J.

Egykori pedagógusok régi emlékei

Judit diákévei

Kerekes Szilárd
történelemtanár

Kovács Irén Judit, azaz akkor még Gönczei, a Sáros utcai buszmegállóban búcsúzott el édesanyjától. A 14 éves lány Udvarhelyig utazott. Másnap először zenéből vizsgázott, ez kizáró jellegű volt, majd magyarból, számtanból és románból. Néhány nap múlva Vásárhelyen kezébe vehette a jó hírt tartalmazó levelet: felvették a hat évfolyamos pedagógiai líceumba.

Szintén levélben közölték, hogy mit kell magával vinnie szeptemberben a bentlakásba: többek között paplant, párnát, ágyneműt, szalmazsákot, törülközőt, fogmosó felszerelést, egyenruhát, fekete klott köpenyt, kék szoknyát, fehér blúzt, patent harisnyát, tornafelszerelést.

Judit egészen eddig Marosvásárhelyen, a Partizán utcában lakott

1963-ban Csibaszentmiklóson

édesanyjával és öt leánytestvérével. A család tagjainak többsége nem vásárhelyi volt. Szülei, Gönczei Sándor és Gál Anna, miután Vulkánban 1929-ben összeházasodtak, hosszú ideig egy Urlaţi nevű városkában éltek, a családfő a ploieşti-i kőolajfinomítóban dolgozott. 1940-ben költöztek Marosvásárhelyre, Sándort a vasútnál alkalmazták, néhány év múlva Annát is, ő az étkezde adminisztrátora lett. Családi házuk két szobából, egy konyhából, fürdőszobából, előszobából állt. A víz nem volt bevezetve az utcában senkihez, kezdetben fával fűtöttek, majd gázzal. A kertben zöldséget termesztettek, és állatokat (tyúkokat, disznót) tartottak.

1962-ben a tanítóképző előtt

Judit, a legkisebb lány, 1944-ben született. Kétéves volt, amikor édesapja meghalt, ezt követően édesanyja napközibe járatta. Iskolás éveit a Baross Gábor utcában töltötte, a 4-es, majd 8-as iskolában, de volt egy év, amikor helyhiány miatt osztályát az egykori zárda épületében helyezték el. Magyartanárnője, Nagy Anna biztatására döntött úgy, hogy a hetedik osztály elvégzése után, 1958-ban megpróbálkozik a tanítóképzővel. Mivel a szászrégeni képzőt ekkorra már megszüntették, kénytelen volt Székelyudvarhelyre felvételizni.

Judit iskolakezdés előtt egy nappal érkezett meg édesanyjával és nagy csomagjaival a bentlakásba, erre a napra így emlékszik: „A kapuban cigányok vártak, akik elvitték a szalmazsákot, egy óra múlva lovas szekéren visszahozták megtöltve. A hálószoba hatalmas volt, 58-an voltunk benne. Elfoglaltam egy ágyat, felhúztam az ágyneműt. Közben ismerkedtem az osztálytársaimmal. Heten voltak helybeliek, a többiek az ország különböző részéből, Besztercéről, Bihardiószegről, Csíkszeredából és vidékéről, Gyimesközéplokról származtak. Két osztálytársam moldvai csángó volt Bákó mellől, keverték a magyar nyelvet a románnal, de megértettük egymást. Este gyűlést tartottak, elmondták a házirendet”.

A bentlakók idejük nagy részét az épületben és az udvaron töltötték. Tanóráik délelőtt és délután is voltak. A próbatanításokat legtöbbször az iskola melletti gyakorló iskolában tartották. A szilencium az osztálytermekben volt délután 5–7 óra között, ezalatt mindig egy idősebb diák ügyelt fel rájuk. A tanév végén a tanítóképző előtt fényképezkedtek, majd a szalmazsákokat, ágyneműket, könyveiket, amiből nem volt túl sok, és füzeteiket osztálytermükben, a padokban tartották. 7 órakor kezdődött a vacsora, és utána vissza lehetett menni még az osztályba tanulni. Juditnak az étkezésért egyébként nem kellett fizetnie, ösztöndíjas volt.

1989–90-ben a IV. D osztállyal

A második emeleten lévő hálószobájuk közelében, a folyosón mindenkinek volt szekrénye, az ágy alatt pedig mosdótálja. Lehetett tusolni is, bár meleg vízzel csak szombaton „találkoztak”, és akkor is sokszor lekéstek róla. A szobában viszont megfelelő hőmérsékletet biztosítottak a fűtőtestek, kimosott ruháikat ezeken szárították.

Kimenőt szombaton és vasárnap kaptak délután háromtól ötig, de a várost nem hagyhatták el. Hétköznapokon csak rendkívüli esetekben, engedéllyel mehettek ki az iskolából. Időnként színházba és moziba vitték őket, nagy ritkán kirándulásra. Többször látogattak el falvakba, ahol kultúrműsorral járultak hozzá a falusi dolgozók szórakoztatásához meg ideológiai neveléséhez. Olykor az udvarhelyi kultúrotthonban is felléptek.

És nem lett volna teljes a diákélet mezőgazdasági munka nélkül. Judit harmadév végén volt egy ifjúsági munkatáborban Sikaszón, ahol sarlóval vágták a füvet a facsemeték körül.

Ebben a szigorú szabályokkal teli kis világban úgy tűnhetett, hogy minden az előre eltervezett és meghirdetett módon fog zajlani. 1963-ig nagyjából így is történt. Az ötödik tanévet követő nyári vakációban viszont levélben üzentek Juditnak és osztálytársainak, hogy szeptember elsején jelenjenek meg az iskolában. Mivel pedagógushiány volt az országban, kihelyezték őket falvakba mint helyettesítő tanítókat. Judit Csibaszentmiklósra került. Közben minden vakációban felkészítőket tartottak, ekkor adták le a hatodik évfolyam tananyagát.

Aztán júliusban vizsgáztak románból, magyarból, történelemből, módszertanból, politikai gazdaságtanból, logikából, pedagógiából, matematikából, fizikából, mezőgazdaságtanból, iskolai egészségtanból. Egy augusztus végi napon zajlott le az államvizsgájuk, mely során újból több tantárgyból bizonyíthatták felkészültségüket, köztük tudományos szocializmusból is. Judit 2 órakor ment be vizsgázni, este 7-re pedig már végzett is. Az osztály mind a 42 tagja kielégítően teljesített. Az ünnepélyes ballagás azonban elmaradt.

Judit néni szívesen emlékszik vissza a képzős évekre, a munkában eltöltött négy évtizedre még inkább. Hol tanítónőként, hol óvónőként dolgozott Marosvásárhelyen és környékén. (Soós Zoltán polgármesternek is volt óvó nénije.) 1999-ben ment nyugdíjba a kövesdombi 17-es számú általános iskolából, de utána is tanított még helyettesítőként.

Dr. Obál Ferenc (1916–2012) emlékére

Dr. Ábrám Zoltán

Száztíz évvel ezelőtt, 1916. szeptember 28-án Budapesten született dr. Obál Ferenc (1916–2012) orvosprofesszor, éveken át a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet (MOGYI) tanára, az erdélyi orvosképzés és orvosi emlékezet legendás személyisége. Születésekor a nagy háborúba belépő román csapatok Csíkszeredát, majd Székelyudvarhelyt elhagyva Marosszék hegyén, a Bekecsen ütköztek meghátrálásra kényszerítő heves ellenállásba. Halálakor javában dúlt egy másik harc, „belháború” a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem önálló magyar tagozatának a létrehozásáról, amiről egyébként a frissen megjelent tanügyi törvény rendelkezett. A két időpont közötti 95 emberi esztendő, közösségünk számára viharvert évszázad, Obál professzor hosszú és tartalmas élete jelképesen az erdélyi magyarság mély tiszteletének a kifejezője.

Obál Ferenc Budapesten szerezte meg az orvosi diplomát 1940-ben, amelyen alig száradt meg a tinta, és a megváltozott helyzetben ősztől Kolozsváron máris elkezdte egyetemi oktatói pályafutását, a Ferenc József Tudományegyetem Orvosi Élettani Intézetébe került tanársegédnek, majd adjunktusnak. A gyorsan bekövetkező újabb politikai változás új kihívást nyújtott számára: az egyetemalapító elit tagjaként, szerződéses magyar állampolgárként megmaradt Kolozsváron, majd az újonnan alakult egyetem orvosi karával Marosvásárhelyre költözött. Ludány György professzor 1947-es Budapestre való hazaköltözése után tanítványa, Obál Ferenc lett a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet Kórélettani, Élettani és Gyógyszertani Intézetének vezetője. Az 1948-ban önállósuló marosvásárhelyi magyar orvosképzés fáklyavivőjeként megalapozta azt, hogy Marosvásárhely az orvostudomány hazai központjává váljon. Szakmai, oktatásszervező, egészségügyi szakírói tevékenységei, emlékiratai napjainkban is meghatározó értékűek.

Dr. Obál Ferenc professzor rendkívül nehéz időkben, 1953-ig vezette az akkoriban kiterjedt tanszéket, munkatársai és tanítványai mindenkor szeretettel emlékeztek meg hatalmas munkabírásáról, emberségéről, a marosvásárhelyi egyetem iránti hűséges ragaszkodásáról egész életében. A marosvásárhelyi magyar orvosképzés céljából szerződtetett orvostanárok közül majdnem utolsóként tért vissza Budapestre, ahol az Országos Idegsebészeti Tudományos Intézet élettani osztályának vezetője lett, 1958-tól pedig a Szegedi Orvostudományi Egyetem Élettani Intézetének igazgató professzora, 1986-tól szaktanácsadója. 1995-ben a Román Orvosi Akadémia tiszteletbeli tagjává választotta, majd a következő évben a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem díszdoktorává avatta. Egyetemével, egykori munkatársai és tanítványai közül többekkel folyamatosan tartotta a kapcsolatot, szakmai és emberi együttműködések motorja volt. Az 1940–45, illetve 1945–53 közötti kolozsvári és marosvásárhelyi egyetemi emlékeiről nemcsak előadásban, hanem külön emlékkönyvben emlékezett meg (*Erdély és az orvostudomány szolgálatában. Emlékeim a kolozsvári és marosvásárhelyi magyar nyelvű orvosképzésről, 1940–1953*; Státus, Csíkszereda, 2003).

Amikor személyesen Obál Ferencre emlékezem, akkor vele együtt azon orvostársaira is gondolok, akik magyar állampolgárként vállalták a távolmaradást az anyaországtól az erdélyi magyar orvosképzés alapjainak a megteremtése érdekében. Az 1950-ben hazatért Haranghy László és Krompecher István, a messze a legtovább (1964) kitartó alapító, Miskolczy Dezső mellett Putnoky Gyula és Obál Ferenc 1953 őszéig maradt, amikor a politikai szigorítások és a szerződések felmondása miatt kényszerült elhagyni Marosvásárhelyt. A kommunista államhatalom ugyanis választ elé állította mindkettőjüket: vagy lemondanak magyar állampolgárságukról a román javára, vagy nincs újabb szerződés. Amúgy összesen tizenöt magyar állampolgárságú orvosról van szó, akik jelentős szerepet játszottak az új intézet oktatói és tudományos munkásságának megindításában.

Végül halkan megjegyzem: hogyha hasonló módon létezett volna politikai akarat az elmúlt évtizedekben is, az 1989-es rendszerváltást követően, vagy a 2011-es tanügyi törvény megjelenése után, akkor az orvosképzés hagyományával rendelkező Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemen közös akarattal és kölcsönös jóindulattal már rég megvalósulhatott volna a külön magyar tagozat működtetése. Obál professzor példája is alátámasztja, hogy a marosvásárhelyi orvosi diploma minőséget jelenthet, itthonmaradásra serkenthet, és tiszteletet válthat ki a bármely nyelven szenvedő páciens számára.

Dr. Obál Ferenc születésére, személyiségére és a marosvásárhelyi orvosképzésben betöltött szerepére emlékezve nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy száz évvel ezelőtt, 1926. szeptember 7-én született dr. Rákosfalvy Zoltán reumatológus szakorvos, előadótanár. Iskolai tanulmányait Désen és Kolozsváron, az egyetemet Marosvásárhelyen végezte. Szanatóriumi főorvos Oláhszentgyörgyön és Félixfürdőn, majd 1962-től az Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet balneofizioterápiai tanszékén oktató, az 1991-es kényszernyugdíjazása előtti évtizedben tanszékvezető.

Emlékük legyen áldott!

Magyarországi fellépés, év végi gálaműsor

Új tagokat várnak a Boróka „nagycsaládjába"

A szeptemberi becsengetés nem csak egy új tanév kezdetét jelenti, számos más lehetőség is ilyenkor nyílik meg a gyermekek és fiatalok előtt. A marosvásárhelyi Boróka néptáncegyüttes minden ősszel új tagokat vár korcsoportjaiba. *Varró Hubával*, az együttes vezetőjével, oktatójával, a Maros Megyei Kulturális Központ művészeti referensével erről, illetve új tervekről, feladatokról beszélgettünk.

Nagy Székely Ildikó

– Mire készül az elkövetkező hetekben, hónapokban a Boróka?

– A soron következő legfontosabb eseményünk a december 19-ére időzített évzáró gálaműsor lesz, amire időben fel kell készülnünk. A Maros Művészegyüttes kövesdombi székháza ad otthont a gálának, amit a táncos gyermekek szüleinek szervezett bállal kötünk össze, hogy a borókás nagycsalád még jobban összekovácsolódjon. A gálaműsoron mind az öt korcsoportunk – a 3–6 év közöttiekből álló Apró Kis Morzsa, a 6–9 év közöttiek alkotta Apró Morzsa, a 9–12 év közöttiekkel működő Nagy Morzsa, a 13–16 éves korosztály Közép Borókája, valamint a 16 éven felüli táncosokból álló Nagy Boróka – két táncrenddel lép fel. Október 23-ára a magyarországi Solt városába van meghívásunk, az ottani új kultúrház avatója alkalmából szervezett ünnepi rendezvényen lépünk fel a Nagy Borókával. Ezenkívül a Gyöngykoszorú néptánctalálkozók töltik ki még az idei évet, többek között a szeptember 26-i csittszentiváni és az októberi kibédi, amelyeken szintén jelen leszünk. Egy másik fontos esemény a november 7-i Székelyföldi legényes- és páros verseny, jó pár borókás tanítvány már jelezte, hogy szeretne részt venni a megmérettetésen, én pedig örömmel segítek nekik a felkészülésben.

– Ilyenkor, ősszel rendszerint új táncoslábú gyermekeket, fiatalokat vártok az együtteshez.

– Ezúttal sincs ez másként, az ezzel kapcsolatos felhívásunkat közzé is tettük a Boróka Néptáncegyüttes - Marosvásárhely Facebook-oldalon. Fontos kiemelnem, hogy olyan gyerekek és fiatalok is jelentkezhetnek az öt korcsoport bármelyikébe, akik még egyáltalán nem tudnak táncolni. Nagyon jó a közösség, és mivel úgy működünk, mint egy család, segítünk a felzárkózásban. Idén több olyan gyerek is csatlakozott hozzánk, aki egészen kezdő volt, és mostanra már a koreográfiákban is benne van. A Forradalom utca 8. szám alatti próbatermünkbe várjuk a különböző korcsoportokba jelentkezőket a Facebook-oldalunkon közzétett program szerint (hétfőn 16.30-tól 17.15-ig az Apró Kis Morzsa, 17.15-től 18.15-ig az Apró Morzsa, 18.15-től 20 óráig, valamint kedden 17 órától 18 óráig a Nagy Morzsa, szintén kedden 18 órától 19 óráig, csütörtökön pedig 16 órától 18 óráig a Közép Boróka, csütörtökön 18 órától 20 óráig a Nagy Boróka gyakorol).

Borókások a marosvásárhelyi vár udvarán Forrás: a Boróka néptáncegyüttes Facebook-oldala

Mozgósító felhívás Székelyföld autonómiája napjának megünneplésére

Együtt voltunk, együtt maradunk!

2026. október 25-én, Székelyföld autonómiájának napján ismét fellobbannak Székelyföld és Kárpát-medence-szerte az őrtüzek. Ezúton kérjük a keresztény gyülekezeteket, az önkormányzatokat, a civil közösségeket és mindazokat, akik fontosnak tartják Székelyföld jövőjét, hogy készüljenek fel az ünnepi megemlékezésre.

Az elmúlt évek tapasztalata megmutatta, hogy az őrtüzek fellobbanásának legfontosabb szervezői éppen Székelyföld helyi önkormányzatai voltak. Évről évre ők adtak otthont a közös megemlékezéseknek, ők szervezték a közösségeket összefogó eseményeket, és ők gondoskodtak arról, hogy október utolsó vasárnapjának estéjén egész Székelyföldön egyszerre lobbanjanak fel a béke és a szabadság lángjai.

Most ugyanez a 149 székelyföldi helyi önkormányzat egy másik közös fellépés előtt áll. Kinyilvánítják szándékukat, hogy Székelyföld történelmi és kulturális térsége a jövőbeni közigazgatási reform során egyetlen közigazgatási régióként maradjon meg. Ezért idei ünnepünknek különös jelentőséget ad a közös cselekvés gondolata.

Együtt voltunk, egy hosszú közös történelemben, együtt, amikor őrtüzeket gyújtottunk az elmúlt évtizedben. Együtt voltunk, amikor közös céljainkért kiálltunk. És együtt maradunk akkor is, amikor Székelyföld jövőjéről kell közösen gondolkodnunk és közösen cselekednünk.

A nap nem véletlenül viseli a Székelyföld autonómiájának napja megnevezést. Az autonómia élő valóság a székelység történeti tudatában, közös törekvéseinkben és közös jövőképünkben. Olyan cél, amely képes egyesíteni bennünket.

Az elmúlt esztendőben újabb fontos fejezetéhez érkezett a nemzeti régiók ügye. Az Európai Bizottság elutasította polgári kezdeményezésünket, de ezzel nem szűnt meg az a törekvés, amelyért Székelyföldön és Európa más nemzeti régióiban közösségek állnak ki. A küzdelem új szakaszba lépett.

Ma különösen fontos, hogy megőrizzük azt az erőt, amelyet a közösségünk összetartása ad. A 149 önkormányzat közös fellépése ennek az összetartozásnak újabb kifejeződése.

Október 25-én legyünk együtt! Közösen imádkozzunk templomainkban, a vasárnapi istentiszteleteken és szentmiséken Székelyföldért, közösségeinkért és gyermekeink jövőjéért. Az idén is számítunk a Kárpát-medencei magyarság szolidaritására, azokra, akik velünk imádkoztak, ahol ismert helye van a tűzhelyeknek, ahol különös és mély értelme van a „tavalyi hamu" jelzős szerkezetnek.

Este pedig, 17.30 órakor lobbanjanak fel ismét egész Székelyföldön az őrtüzek: a béke, a szabadság és az összetartozás lángjai!

Készüljünk október 25-re! Gyújtsuk meg együtt az őrtüzeket! Együtt voltunk, együtt maradunk!

Izsák Balázs,
a Székely Nemzeti Tanács elnöke

MAROS MEGYEI TANÁCS
HUMÁNERŐFORRÁS-SZOLGÁLAT

FELHÍVÁS

A HELYI KÖZÖSSÉG KÉPVISELŐINEK JELÖLÉSI ELJÁRÁSÁRA A SEGESVÁRI TÖRTÉNELMI KÖZPONT – A VILÁGÖRÖKSÉGI LISTÁN 902-1999 KÓD ALATT SZEREPLŐ UNESCO TÖRTÉNELMI MŰEMLÉK SZERVEZŐBIZOTTSÁGÁBA

A Maros Megyei Tanács a világörökségi listán szereplő Maros megyei történelmi műemlék – Segesvár történelmi központja, 902/1999 kód – UNESCO-szervezőbizottságának szervezéséről és működéséről szóló 60/2022. számú határozatával jóváhagyott szabályzat, valamint a helyi közösség képviselőinek az UNESCO-szervezőbizottságba történő jelölésére vonatkozó módszertan 2. cikkének rendelkezéseivel összhangban FELKÉRI AZOKAT A TERMÉSZETES ÉS JOGI SZEMÉLYEKET, AKIK TAGJAI KÍVÁNNAK LENNI A SEGESVÁRI TÖRTÉNELMI KÖZPONT UNESCO-SZERVEZŐBIZOTTSÁGÁNAK, HOGY JELENTKEZZENEK A HELYI KÖZÖSSÉG KÉPVISELŐINEK A SEGESVÁRI UNESCO-SZERVEZŐBIZOTTSÁGBA VALÓ KIVÁLASZTÁSÁRA.

A TISZTSÉG BETÖLTÉSÉNEK FELTÉTELEI:

a) az érintett személy lakóhelye vagy tartózkodási helye azon a településen van, ahol a világörökségi listán egyénileg szereplő történelmi műemlék található;

b) a civil szervezet korábban vagy jelenleg a település területén kulturális örökségvédelemmel kapcsolatos tevékenységet folytatott vagy folytat.

JELENTKEZÉSI FELTÉTELEK:

A helyi közösség UNESCO-szervezőbizottságban való képviseletére természetes személyek, valamint a településen kulturális örökségvédelem területén tevékenykedő egyesületek és civil szervezetek jelentkezhetnek a jelen felhíváshoz csatolt mintának megfelelő jelentkezési űrlap kitöltésével.

A jelentkezési kérelemhez a következő dokumentumokat kell csatolni:

a) személyazonosító okmány (személyi igazolvány) azon természetes személyek esetében, akiknek lakóhelye vagy tartózkodási helye a településen található;

b) önéletrajz a civil szervezetek képviselői esetében;

c) a civil szervezet alapszabálya, amelyből kitűnik, hogy a kulturális örökségvédelem területén végzett tevékenység a szervezet tevékenységi körének részét képezi.

A kitöltött jelentkezési űrlapokat, valamint a mellékelt dokumentumokat a Maros Megyei Tanács székhelyén, Marosvásárhelyen, a Győzelem tér 1. szám alatt lehet benyújtani, illetve a következő e-mail-címre lehet elküldeni: cjmures@cjmures.ro.

Jelentkezni 2026. szeptember 28. és október 9. között lehet.

További információk kérhetők:

– a Maros Megyei Tanács Területrendezési és Urbanisztikai Igazgatóságának székhelyén, a 69-es irodában;

– telefonon a 0265-263211-es telefonszámon, 1254-es melléken;

– a Maros Megyei Tanács 60/2022. számú határozatának tanulmányozásával, amely a világörökségi listán szereplő Maros megyei történelmi műemlék – Segesvár történelmi központja, 902/1999 kód – UNESCO-szervezőbizottságának szervezésére és működésére vonatkozó szabályzat, valamint a helyi közösség képviselőinek az UNESCO-szervezőbizottságba történő jelölésére vonatkozó módszertan jóváhagyásáról szól: http://www.cjmures.ro/Hotariri/Hot2022/hot060_2022.pdf

Az ELNÖK nevében
Szász Zoltán Tibor
megyemenedzser

Paul Cosma
FŐJEGYZŐ

Csibi Attila-Zoltán
ALELNÖK

Tájékoztató

A kártevőirtásra, fertőtlenítésre szakosodott Coral Impex Kft. a Marosvásárhelyen elvégzendő kártevőirtásra, fertőtlenítésre vonatkozó, a várossal kötött 2025. április 30-i 32. sz. szerződés alapján október 1-től 30-ig 22 és hajnali 3 óra között rovarirtást végez Marosvásárhely köz- és magánterületein.

A meghirdetett időszak az időjárástól függően változhat.

A felhasznált termékek a következők:

– CYMINA SUPER, 50 ml/10.000 m^2

– VECTOBAC WG, 1 kg/10.000 m^2

A rovarirtási munkálatokkal kapcsolatban:

Kérjük a lakosokat – különösen a gyermekeket, az időseket, a szívbetegeket, az asztmásokat, valamint a különböző vegyi anyagokra allergiás személyeket –, hogy tegyenek meg minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy ne kerüljenek a permetezőgépek közvetlen hatótávolságába. Emellett kérjük azokat a lakókat, akiknek ablakai legfeljebb 20 méterre helyezkednek el az utca vonalától, hogy **október 1-től 30-ig 22 és hajnali 3 óra között** tartsák zárva az ablakaikat.

A szer belélegzése, bőrrel, szemmel való érintkezés vagy lenyelése esetén a következő intézkedéseket kell betartani:

Belégzés esetén vigye az érintett személyt a szabad levegőre. Ha légzési nehézségeket tapasztal, forduljon orvoshoz.

Bőrrel való érintkezés esetén vegye le a szennyezett ruházatot. Azonnal bő vízzel mossa le. Ha az irritáció továbbra is fennáll, forduljon orvoshoz. A szennyezett ruházatot mossa ki, mielőtt újra használná.

Szembe jutás esetén vegye ki az esetleges kontaktlencséket. Azonnal alaposan/bőséges vízzel mossa ki a szemet legalább 15 percig, miközben a szemhéjakat jól széthúzza. Forduljon orvoshoz, ha a probléma továbbra is fennáll.

Lenyelés esetén azonnal forduljon orvoshoz. Ne idézzen elő hányást. Soha ne adjanak be semmit szájon át annak, aki eszméletlen.

Kérjük a marosvásárhelyieket, hogy tartsák be ezeket az óvintézkedéseket.

További információért a következő elérhetőségeken állunk rendelkezésükre: telefon: 0265-256-004; e-mail: coralmures@coralimpex.ro.

Marosvásárhelyi Rádió România
www.marosvasarhelyiradio.ro
96 FM
106,8 FM
1323 AM

SZOLGÁLTATÁS – ÜZLETI AJÁNLAT

REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok, nyílászárók. TERASZBEÉPÍTÉS üveggel és ponyvával. Tel. 0745-379-638. (69277)

A MELINDA FUNERAR teljes körű professzionális temetkezési szolgáltatást és ügyintézést biztosít NONSTOP: szállítás bel- és külföldön, hamvasztás, ravatalozás, a temetéshez szükséges kellékek biztosítása. Tel. 0747-581-055, 0740-263-907. Marosvásárhely, Onesti tér 12. szám. (68166)

DR. INCZE SÁNDOR BELGYÓGYÁSZ FŐORVOS betegeket fogad Marosvásárhelyen, a Tudor Vladimirescu utca 21/A szám alatti rendelőben. Előjegyzés a 0265/265-112-es telefonszámon. Küldőpapírral a vizsgálat ingyenes. (28930-I)

SÍRKERETEZÉSI munkákat vállalunk mozaikból, gránitból, 30 év tapasztalattal, garanciával, akár 15–20%-ig terjedő kedvezménnyel. Tel. 0744-616-250, 0741-266-013. (28729)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

ELADÓ belterület Jedden. Tel. 0749-456-190. (28967-I)

ELADÓ régi bútor, kerekes járókeret, melegítő ágybetét, Zenit-E fényképezőgép, dzsúdókimonók, tűzifa. Tel. 0771-358-916. (29073-I)

LAKÁS

ELADÓ magánház Szentkirályon (Răsăritului). Terület: 971 négyzetméter, lakás: 130 négyzetméter. Tel. 0744-528-606. (28914-I)

ELADÓ ház Teremiújfaluban, 1300 négyzetméter, melléképületek. Tel. 0754-898-254. (29072)

ELADÓ kétszobás, II. emeleti tömbházlakás a Transilvania utcában. Tel. 0744-830-742. (29071-I)

KÜLÖNFÉLÉK

KIADÓ központi fekvésű, felszerelt fogászati rendelő (a 2-es poliklinika mellett). Érdeklődni a 0745-510-975-ös telefonszámon. (28990-I)

BETEGGONDOZÁST, háztartási munkát, takarítást vállalok. Tel. 0755-412-974. (28915-I)

VÁLLALUNK szobafestést, bármilyen szigetelést, rámolást, takarítást, kőművesmunkát, pincefestést, -takarítást, készítünk új tetőt, teraszt, balkont, ereszcsatornát. Tel. 0742-344-119, Szabolcs. (29022-I)

VÁLLALUNK háztetőkészítést cserépből vagy lemezből, meszelést, szigetelést, kisebb munkálatokat stb. Tel. 0745-680-818. (28998-I)

ELSZÁLLÍTUNK bútort, fölöslegessé vált dolgokat, fát, kiüresítünk lakást, elvégzünk különféle építkezési munkálatokat. Tel. 0752-854-364, Damian. (29038)

MEGEMLÉKEZÉS

Fájó szívvel emlékezünk szeptember 25-én az ákosfalvi születésű

BUKSA (szül. Nagy) EMMÁRA

halálának 12. évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Szerettei. (29069-I)

Szomorú és fájó szívvel emlékezünk

MOLNÁR TÜNDE GABRIELLA

tanítónőre halálának harmadik évfordulóján. Emléke szívünkben mindig élni fog. Soha nem felejtünk el. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Emlékét őrzi édesanyja, gyermekei, férje, családtagjai, volt munkatársai és barátai. (29074-I)

Szomorú szívvel emlékezünk

PUSKÁS JÓZSEFRE,

aki szeptember 27-én három éve távozott közülünk. Szép emléke örökké köztünk él, szeretetét, jóságát, mosolygós arcát szívünkben őrizzük. Emléke legyen áldott! Nyugodjon békében!

Szerettei. (-I)

„Az esemény jön és elsuhan,
***S az emléknek száz ideje van!”* (Weöres Sándor)**

Szeretettel, tisztelettel emlékezünk

OSZTÁLYFŐNÖKÜNKRE, TANÁRAINKRA,

kilenc elhunyt OSZTÁLYTÁRSUNKRA

55 éves érettségi találkozónk alkamával.

1971, Bolyai XII. E, osztályfőnök:

FÁBIÁN LAJOS tanár úr. (29080-I)

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

OPTICA OPTOFARM

Marosvásárhely:
- Posta utca 3. sz.
- 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz.
- 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna).
- Rózsák tere 53. sz.
- Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara).
- Köztársaság tér 5. sz.

Szászrégen:
- Iskola utca 11. sz.

Szováta:
- Fő út 196. sz.

Telefonszám: +40-373-800-850

RADIO KOKO ONLINE STREAMING NE HALLGASS MÁSRA!

radio.kptv.ro KPTV THE ROCK STATION radio.kptv.ro

Marosvásárhelyi Rádió România www.marosvasarhelyiradio.ro 96 FM 106,8 FM 1323 AM

